

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Cəmiyyət
TikTok-çuların
həbsinə
nə deyir?
yazısı səh.11-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 25 dekabr 2024-cü il Çərşənbə № 234 (8607) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Yenə sanksiya tətbiqi çağırışı

Avropa Parlamenti bu il ərzində Azərbaycan əleyhinə sayca üçüncü qətnaməni qəbul etdi, yenə köhnə xislətindən əl çəkmədi

yazısı səh.5-də

“Heç kimin qabağında baş əyməyən ölkəyik” - Prezident

yazısı səh.4-də

Son qərar üçün az vaxt qaldı

yazısı səh.6-da

Vardanyanın oğlu, Klintonun qızı... - ifşa

yazısı səh.7-də

Tramp və Putin üçün görüş yeri: Bakı...

yazısı səh.6-da

İrəvandan sərəməlik - həmsədrələr Minsk Qrupunun ləğvinə qarşı?

yazısı səh.8-də

Neft Fondunun əldə etdiyi gəlir 15 milyard dolları keçib

yazısı səh.3-də

Türkiyə Suriya üçün 300 minlik ordu quracaq

yazısı səh.10-da

Üç qəpikliyi yeniləmək üçün pul xərcləmək

yazısı səh.14-də

Bölgədə yeni hərbi ittifaq yaranır - Bakının iki qonşusu...

yazısı səh.13-də

Müəllimlərə xüsusi kartlarla güzəştlər nə vaxt olacaq ?

yazısı səh.12-də

Azərbaycanda bu məhsullar ucuzlaşa bilər

yazısı səh.14-də

BAYDEN HAKİMİYYƏTİNİN BAKIYA “SON GÜLLƏLƏRİ”

Ekspert hesab edir ki, Azərbaycanla münasibətlərdə Tramp üçün geri dönüşü çətin olacaq vəziyyət yaratmaq istəyirlər

yazısı səh.9-da

Uçay sonra, üç milyon insan...

Dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən sahələrdə çalışan işçilərin aylıq maaşları da son sərəncama uyğunlaşdırılacaq və artırılacaq

yazısı səh.3-də

Avropanın Azərbaycanda “LGBTİ dərdi” - Novella Cəfəroğlunun şərh

yazısı səh.11-də

Dağıstan Azərbaycanla quru sərhədini açmağı təklif edir

yazısı səh.13-də

Türk Dövlətləri Təşkilatında “Turan” xəritəsi qərarı-deputat danışdı

yazısı səh.10-da

Prezident nəvələrinə “Təşəkkürnamə” verdi

Prezident İlham Əliyevin nəvələri Mikayıl və Əli Ağalarov-lar sosial şəbəkə hesablarında maraqlı fotolar paylaşılıblar.

Onlar BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konven-siyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasında (COP29) iştiraklarına görə təltif olunublar.

Prezident “Təşəkkürnamə”ləri onlara şəxsən təqdim edib.

Prezident İlham Əliyev Heydər Əliyev Fondunun vit-se-prezidenti, İDEA İctimai Birliyinin təsisçisi və rəhbəri Ley-la Əliyeva və Bakı Media Mərkəzinin rəhbəri Arzu Əliyevanı da təltif edib.

“Kartdan karta”ya görə 645 sahibkar cəzalandırıldı

İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti Bakı-da işə və pərakəndə ticarət fəaliyyəti ilə məşğul olan daha 645 vergi ödəyicisinə maliyyə sanksiyaları tətbiq edib.

Məlumatla görə, bu obyektlərində POS-terminalların quraşdırılmaması və nağdsız ödənişlərin qəbulundan imtina halları müəyyənləşdirilib. Həmin sahibkarlıq subyektləri ilə bağlı protokollar tərtib olunub və maliyyə sanksiyalarının tətbiqi barədə qərarlar qəbul edilib.

“Nağdsız vəsaitin qəbulu yalnız POS-terminal vasitəsilə həyata keçirilməli və bu zaman vətəndaşlara POS-termi-nalın qəbzini ilə yanaşı nəzarət-kassa aparatının çeki də təqdim edilməlidir. “İstehlakçılardan hüquqlarının müdafiəsi haqqın-da” Qanuna uyğun olaraq POS-terminalların quraşdırılması, “Elektron ticarət haqqında” Qanuna əsasən işə istehlakçı-ların elektron ödəniş etmək imkanının yaradılması vergi ödəy-içilərinin birbaşa vəzifələrinə aiddir”, - deyərək məlumatda qeyd olunub.

Bölgələrdə benzin qıtlığı yaranıb?

Bakı və regionlarda “Aİ-92” markalı benzinin qıtlığı ilə bağlı sosial şəbəkələrdə iddialar yayılıb.

Məsələ ilə bağlı SOCAR-dan Milli.Az-a cavab olaraq bil-dirilib ki, Bakı şəhərində fəaliyyət göstərən Neft Bazası Sa-hələrləndən (NBS) sahibkarlar tərəfindən yanacaq götürül-məsi və daşınması üçün müvafiq şərait yaradılıb.

“Bununla yanaşı, Bakıda yerləşən NBS-lərdən regionla-ra yanacaq daşınması prosesinin daha da təkmilləşdirilməsi məqsədilə SOCAR tərəfindən özəl şirkətlərlə müvafiq danı-şıqlar aparılır.

Həmçinin qeyd etmək istərdik ki, “SOCAR PETROLE-UM” QSC-nin regionlarda fəaliyyət göstərən yanacaqdol-durma stansiyalarına yanacaq QSC-nin Bakı şəhərində fə-aliyyət göstərən 1 və 22 saylı NBS-lərdən şirkətin nəqliyyat vasitələri ilə təchiz edilir.

Gələcəkdə də yaranacaq hər hansı bir sualla bağlı edil-çək müraciətlərə tərəfimizdən müvafiq qaydada baxılacaq”, - qurumdan qeyd edilib.

Hərbi təlim toplanışları ilə bağlı yeni qayda

Azərbaycanda müvafiq icra hakimiyyəti orqanında həqi-qi hərbi xidmətdən ehtiyata buraxılmış və həmin orqa-nın ehtiyatına keçirilmiş birinci dərəcəli ehtiyatda olan hərbi vəzifəliyərin hərbi təlim toplanışlarına çağırılma-sı ilə bağlı yeni qayda müəyyən edilib.

Bu, Prezident İlham Əliyevin tətbiqi barədə Fərman imzaladı-ğı “Hərbi xidmətkeçmə haqqın-da” Əsasnamənin təsdiq edil-məsi barədə” və “Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında” qanuna dəyişiklikdə öz əksini tapıb.

Qanuna əsasən, həmin şəxslər hər dəfə iki ayadək

müddətə on dəfəyədək, lakin il ərzində bir dəfədən çox olma-yaraq hərbi təlim toplanışları-na çağırılacaqlar.

Müvafiq icra hakimiyyəti orqanında həqiqi hərbi xidmət-dən ehtiyata buraxılmış və mü-vafiq icra hakimiyyəti orqanı-nın ehtiyatına keçirilmiş hərbi

vəzifəliyərin toplanışlarda ol-mağının ümumi müddəti 30 aydan çox ola bilməz.

Toplanışlara cəlb ediləcək hərbi vəzifəliyərin sayını müva-fiq icra hakimiyyəti orqanının təqdimatı ilə müvafiq icra haki-miyyəti orqanı müəyyən edəcəkdir. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanı toplanışlara cəlb edəcəyi hərbi vəzifəliyərin sayını müvafiq icra hakimiyyəti orqa-nı ilə razılaşdırmaqla müəyyən edəcəkdir.

Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanına 20 milyon manat ayrıldı

Prezident İlham Əli-yev Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının yük-a-şırma qabiliyyətinin artı-rılması ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında sərəncam imzalayıb.

Sərəncama əsasən, Limanın yükəşırma sabi-liyyətinin 10 milyon ton artırılaraq 25 milyon tona çatdırılması üçün limanın genişləndirilməsi üçün 2-ci fazasının tikintisi üzrə xüsusi layihə idarəetmə ofisinin yaradılması ilə əlaqədar 2024-cü il dövlət büdcəsində nəzərdə tu-tulmuş Prezidentin ehti-yat fondundan nizamna-mə kapitalının artırılması üçün 20 milyon manat və-sait “Bakı Beynəlxalq Də-niz Ticarət Limanı” QSC-yə ayrılıb.

Maliyyə Nazirliyi gös-tərilən məbləğdə maliyyə-ləşməni təmin etməli, Na-zirlər Kabineti sərəncam-dan irəli gələn məsələləri həll etməlidir.

Sərəncam imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

Xankəndidə müəllimin ölümü necə baş verib?

Elm və Təhsil Nazirli-yinin Qarabağ Regi-onal Təhsil İdarəsinin Xankəndi şəhəri və Xocalı rayonu üzrə təhsil sektorunun əməkdaşı, Xocalı şə-hər 1 nömrəli tam orta məktəbin müəllimi Nəcəf Həsənovun ölü-mü ilə bağlı bəzi təfərrüatlar məlum olub. Mərhumun qardaşı Aydın Həsənov Teleq-

raf.com-a açıqlamasında bildirib ki, qardaşını sonuncu dəfə de-kabrın 23-də, hadisədən bir neçə saat əvvəl görüb. “Nəcəf av-qust ayında ailəsi ilə birlikdə Xankəndi şəhərinə köçüb. Orada müəllimlər üçün ayrılan binada ev veriblər. Övladı Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Ağcabədi filialında təhsil alır. Bazar günü uşağı Ağcabədiyə apardı və həmin gün də geri qayıt-dı. Mən Xocalı rayonunun Əsgəran qəsəbəsində yaşayıram. Evə gəldi, ailəvi yemək yedik, söhbət etdik. Dedim ki, qal, qalmadı. Həyat yoldaşı da Xankəndidə bağçada işləyir. Həmin gün Xan-kəndinə qayıtdılar. Şəhər tezdən də yoldaşını işə gətirib.

Nəcəf mənim də çalışdığım Xocalı şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbdə saat hesabı dərş deyirdi. Şəhər saat 08:30-da dərşə girdi. Təxminən saat 12-də görüşdük, çay içdik. Sonra elə qa-yıtdı Xankəndinə”, - A.Həsənov söyləyib.

Onun sözlərinə görə, N.Həsənovun səhhətində əvvəllər heç bir problem olmayıb: “Səhhətindən şikayətçi deyildi, bu barədə kiməsə nəşə deməyib. Amma son zamanlar çox fikirlil olurdu, qayğılı görünürdü. Bunun səbəbini soruşanda bir söz demirdi. Bizim özümüz də Nəcəfin fikirlil görünməsinə adi yana-şırıdık. Çünki çox həssas adam idi, kiminsə nəşə bir problemi olanda onu ürəyinə salırdı, hamının dərşinə yanırdı. Məndən 9 yaş kiçikdir. Onda olan mənəvi saflığı heç kimdə görməmişəm”.

A.Həsənov qardaşının intihar etdiyinə inanmır: “Nəcəf namaz əhlidir, dinimiz də bunu qadağan edir. Qardaşımın ölü-mü ilə bağlı araşdırma aparılır, ekspertiza təyin olunub. Son sö-zü ekspertizanın nəticələri məlum olandan sonra demək olar. İndi qəti bir fikir söyləyə bilmirəm”.

Hikmət Mirzəyev Bayraktaroğlu ilə görüşdü

Azərbaycanın müdafiə na-zirinin müavini - Quru Qo-şunları komandanı gene-ral-polkovnik Hikmət Mir-zəyev ölkəmizdə rəsmi sə-fərdə olan Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin Quru Qoşun-ları komandanı ordu gene-ralı Selçuk Bayraktaroğlu ilə görüşüb.

Bununla bağlı MN məlu-mat yayıb.

Bildirilib ki, görüşdə hər-bi sahədə əməkdaşlığın cari vəziyyəti və inkişaf perspektivləri müzakirə edi-lib. Hər iki qardaş ölkənin hərbi qulluqçularının bilik və bacarıqlarının daha da tək-milləşdirilməsi məqsədilə keçirilən birgə təlimlərin in-tensivliyinin artırılmasının vacibliyi vurğulanıb.

Görüş zamanı tərəflər həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlərə dair ətraflı fikir mübadiləsi aparıblar.

2024-cü ilin populyar adları açıqlandı

2024-cü ildə Azərbaycanda doğulmuş 1261 qıza Zey-nəb adı verilib. Ədliyyə Na-zirliyinin təqdim etdiyi sta-tistikanın ilk onluğunda Məryəm (1244 uşaq), Zəhra (1241), Aylin (1161), Melisa (1147), Nilay (1145), Ayla (1114), Fətimə (942), İnci (926), Mələk (898) adları da yer alır.

Oğlan adlarında Uğur li-dərdir: bu ad 1832 uşağa məsləhət görülüb. Qalan populyar adlar belə sırala-nır: Əli (1389 uşaq), Hüseyn (1384), Yusif (1191), Raul (1110), Ömər (882), Murad (775), Məhəmməd (747), Ayxan (708), Tunar (694).

Gədəbəy sakini ovda güllə yarası alıb

Gədəbəydə ova gedən 36 yaşlı kişi güllə yarası alıb.

APA xəbər verir ki, hadi-sə rayonun Qoşabulaq kən-dində qeydə alınıb. Kənd sakini 1988-ci il təvəllüdlü T.Qasimov güllə yarası ilə xəstəxanaya yerləşdirilib. Məlumatla görə, T.Qasimov dağlıq ərazidə ov edə-n zaman silahlı ehtiyatsız dav-ranması nəticəsində açılan atəş onun ayağından dəyə-rək xəsarət yetirib.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Prezident İlham Əliyevin dekabrın 23-də imzaladığı sərəncamlarla son aylarda Azərbaycanda ən çox müzakirə olunan məsələlərə aydınlıq gətirildi. “Əhəlinin sosial rifahının yaxşılaşdırılması sahəsində tədbirlərin davam etdirilməsi haqqında” 23 dekabr 2024-cü il tarixli Sərəncam ölkə əhalisinin minimum əmək haqqı, minimum pensiya və sosial müavinətlərlə bağlı gözləntilərinə son qoydu. Sərəncama əsasən, 2025-ci il yanvarın 1-dən minimum aylıq əməkhaqqının məbləği 345 manatdan 400 manata çatdırılacaq. Bu, minimum əmək haqqı məbləğinin 16 faiz artması deməkdir.

Azərbaycanda yetərli iş stajı olan şəxsin yaşa görə sosial müavinət deyil, pensiya alması üçün sosial sığorta hesabında minimum sosial kapitalı da olmalıdır. Bu kapitalın məbləği minimum pensiyaya bağlıdır və hazırda 42 min manat civarındadır. Minimum pensiya artdıqdan sonra bu məbləğ 46-47 min

Bu sahələrdə çalışan və dövlət qulluqçusu statusu olmayan vətəndaşlarımızın əməkhaqları Vahid Tarif Cədvəli (VTC) əsasında dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilir. Vahid Tarif Cədvəlində maaşlar 19 dərəcə üzrə müəyyənləşdirilir. Hazırda ilk 4 dərəcə üzrə əməkhaqları 400 manatdan

Neft Fondunun əldə etdiyi gəlir 15 milyard dolları keçib

Azərbaycan Dövlət Neft Fondunun (ARDNF) vəsaitlərinin idarə edilməsindən əldə olunan gəlir 15 milyard ABŞ dollarını keçib.

“Report” ARDNF-ə istinadən xəbər verir ki, bunu fondun itcraçı direktoru İsrail Məmmədov qurumun 25 illik yubileyinə həsr olunmuş illik yığıncaqda bildirib.

Tədbir “Milli sərvətdən dayanıqlı inkişafa doğru” şüarı altında keçirilib. Qeyd olunub ki, Ümummilli lider Heydər Əliyevin uzaqqörən siyasəti nəticəsində hazırlanan milli neft strategiyasının bir hissəsi olaraq və Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə əsas qoyulan ARDNF ötən müddət ərzində Azərbaycanın davamlı inkişafına və iqtisadi potensialının möhkəmləndirilməsinə dəyərli töhfələr verən mühüm qurumlardan birinə çevrilib.

İ. Məmmədov ARDNF-nin ötən 25 ildə keçdiyi inkişaf yolundan, əldə olunmuş mühüm uğurlardan və gələcək planlardan bəhs edərək bildirib ki, 1999-cu ildə əsas qoyulmuş fondun aktivləri 60 milyard ABŞ dollarını keçərək ölkə iqtisadiyyatının təxminən 80%-inə bərabər olub: “Bu rəqəmlər fondun uğurlu fəaliyyət modelinə, strateji yanaşmasına və beynəlxalq standartlara əsaslanan risk idarəetmə mexanizminə söykənən investisiya siyasətinə dəlalət edir. Fond təkcə maliyyə nəticələrini yaxşılaşdırmaqla kifayətlənmir, eyni zamanda Azərbaycanın global iqtisadi müstəvidə mövqeyini möhkəmləndirən layihələrə investisiya qoymaqla, davamlı inkişafa və gələcək nəsillərin mənafeyinə xidmət edən əsas maliyyə dayaqlarından biri kimi çıxış edir”.

Tədbirdə ARDNF-nin müxtəlif struktur bölmə rəhbərləri də çıxış edərək, fondun 25 il ərzində əldə etdiyi nailiyyətlərə nəzər salıblar. Çıxışlarda ölkə iqtisadiyyatına dayanıqlı və uzunmüddətli töhfələr vermək məqsədilə həyata keçirilən layihələr, investisiya strategiyaları və idarəetmə prinsipləri ətrafı müzakirə olunub. Gələcək perspektivlərdən danışan çıxışçılar dayanıqlı inkişaf, beynəlxalq əməkdaşlığın genişləndirilməsi və global investisiya platformalarında aktiv iştirak kimi prioritet istiqamətləri xüsusilə önə çəkiblər.

ARDNF yaradıldığı gündən bəri həm möhkəm təməlləri, həm də çevik idarəetmə yanaşması ilə ölkənin iqtisadi dayanıqlılığını təmin etməkdə mühüm rol oynayır. Prezident İlham Əliyevin dəstəyi ilə ARDNF bu gün indiki və gələcək nəsillərin mənafeyinə xidmət edən əsas iqtisadi sütunlardan biri kimi fəaliyyətini uğurla davam etdirir.

Üç ay sonra, üç milyon insan...

Dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən sahələrdə çalışan işçilərin aylıq maaşları da son sərəncama uyğunlaşdırılacaq və artırılacaq

Eyni zamanda sərəncamla 2025-ci il fevralın 1-dən əmək pensiyasının minimum məbləği 280 manatdan 320 manata çatdırılacaq ki, bu da 14,3 faiz artım deməkdir.

Yeni sosial islahat paketində digər sosial ödənişlərin artırılması da yer alıb. Sərəncamla Nazirlər Kabineti gələn il sosial müavinətlərin və təqaüdlərin məbləğlərinin artırılması ilə bağlı təkliflərini 3 ay müddətində ölkə Prezidentinə təqdim edəcək.

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyindən verilən məlumata əsasən, həmin sahələr (sosial, elm, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, gənclər, idman, kənd təsərrüfatı, ekologiya, ətraf mühitin mühafizəsi, mənzil-kommunal, nəqliyyat, rabitə, meliorasiya, su təsərrüfatı və s.) üzrə 19 pillədən ibarət Vahid Tarif Cədvəlinin ilk pilləsindəki maaş 400 manata çatdırılmaqla, digər pillələr üzrə maaşlarda da buna uyğun artımlar tətbiq ediləcək: “Dövlət başçısının siyasətinin mərkəzində vətəndaş rifahının təminatı prinsipinin dayandığını və bu məqsədlə aparılan sosial islahatların uğurla davam etdirildiyini bir daha göstərir. Son artımlarla birgə artıq 2018-ci ilin əvvəlindən minimum aylıq əməkhaqqında 3,1 dəfə, minimum pensiyada 3 dəfəyədək artıma nail olunub.

2018-2024-cü illərdə müavinət və təqaüd ödəniş-

lərində 5 dəfə artım baş verib və göründüyü kimi, bu artım dinamikası gələn il də davam edəcək. Yeni sərəncamla icrasına başlanan növbəti sosial islahat paketi ümumən 3 milyon insanı əhatə edəcək və onlara yönələn əmək haqqı, pensiya, müavinət və təqaüdlər artırılacaq”.

Nazirlikdən verilən məlumata əsasən, sərəncamda nəzərdə tutulan artımlar üçün dövlət büdcəsindən illik əlavə olaraq 1,4 milyard manat ayrılacaq.

İqtisadçı-ekspert Natiq Cəfərlinin “Yeni Məşavət”ə dediyinə görə, minimum əmək haqqı və pensiyaların minimum məbləğindəki artımlar gözləniləndən daha çoxdur: “Artımın 10 faiz civarında olacağı gözlənilirdi, lakin daha yüksək oldu. Cənubi Qafqaz regionunu götürsək, bizdə digər iki ölkə ilə müqayisədə dollar ifadəsində hər iki məbləğ daha yüksək olacaq. Lakin burada əsas məsələ başqadır. Minimum əmək haqqının artımı VÖİ-nlə mikrosahibkar və fərdi sahibkar kimi fəaliyyət göstərən şəxslərin ödəmələrini də artırır. Yanvardan etibarən ayda tutulmuş ki, 100 manat gəliri olan belə şəxs həmin gəlirə görə 100 manat sosial sığorta haqqı, üstəgəl, 16 manat icbari tibbi sığorta və sair ödənişləri ödəməli olacaq. Başqa bir məsələ minimum pensiya məbləğindəki artımla bağlıdır.

manata yüksələcək. Belə yüksək məbləği toplamaq isə getdikcə daha çox insan üçün mümkünsüz olacaq. Buna görə də biz neçə illərdir ki, mikro və fərdi sahibkarlar üçün sosial sığorta haqqının minimum əmək haqqı məbləğine, minimum pensiya kapitalının isə minimum pensiya məbləğine bağlılığının aradan qaldırılmasını təklif edirik”.

Minimum əmək haqqındakı artım kimlərin maaşlarını artıracaq? İqtisadçı-alim, Milli Məclisin üzvü Vüqar Bayramovun dediyinə görə, minimum əmək haqqındakı artım sadəcə aşağı maaş alanların deyil, eləcə də vahid tarif cədvəlinin (VTC) bütün pillələri üzrə əməkhaqlarında artımları təmin edəcək: “Belə ki, dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən sahələrdə çalışan işçilərin aylıq tarif (vəzifə) maaşları da bu Sərəncama uyğunlaşdırılacaq və artırılacaq.

Məbləğindən asılı olmayaraq bu sektorlarda çalışanların maaşları artırılacaq.

Sosial, elm, səhiyyə, mədəniyyət, gənclər və idman, kənd təsərrüfatı, ekologiya və ətraf mühitin mühafizəsi, mənzil-kommunal, nəqliyyat və rabitə, meliorasiya, su təsərrüfatı və balıqçılıq sahələrində çalışan dövlət qulluqçusu statusu olmayan işçilərin də əməkhaqları artacaq.

Əmək haqqı artımları neçə faiz olacaq?

azdır və onlar 345-389 manat arasında dəyişir. Ən yüksək dərəcə üzrə əmək haqqı isə 1125 manatdır. Minimum əmək haqqının artırılması paraktik olaraq bütün dərəcələr üzrə artımlara səbəb olacaq. Bu zaman əmək haqqının minimum səviyyədə az və çox olması xüsusi önəm daşıyır”.

Müəllim və həkimlərin maaşları artacaq mı? V. Bayramov bildirir ki, hazırda Səhiyyə Nazirliyinin tabeliyindəki müəssisələr VTC ilə tənzimləndiyi üçün onların əməkhaqlarında artımlar olacaq: “Amma Elm və Təhsil Nazirliyinin və TƏBİB-in ayrıca keyfiyyət meyarlarına əsaslanan əmək haqqı sxemi var. Bununla belə, hər iki sektorda aşağı maaşlarda artımlar həyata keçiriləcəyindən dərəcələrarası fərq nəzərə alınmaqla əməkhaqları müəyyənləşdiyi üçün bu sahələrdə də müəyyən işçilərdə maaş artımları istisna deyil. VTC üzrə yeni maaş məbləğləri Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiq olunacaq.

Artımlar həmçinin özəl sektoru da əhatə edəcək. Çünki minimum əmək haqqı artımları mülkiyyət növündən asılı olmayaraq bütün sektorlarda çalışan və aşağı maaş alan işçiləri əhatə edir. Yeni heç bir sektorda minimum əmək haqqı məbləğindən aşağı maaş ödənilə bilməz”.

Onu da qeyd edək ki, Azərbaycanda adətən belə sosial paketlərin həyata keçirilməsi inflyasiyanın sürətlənməsi ilə müşayiət olunur. 2025-ci ilin dövlət büdcəsi layihəsinin parametrləri açıqlanan zaman yanvar ayından minimum əmək haqqı, pensiya və müavinətlərin məbləğində artım olacağı məlum olmuşdu. Buna görə də son iki ayda - oktyabr və noyabrda Azərbaycanda inflyasiyanın sürətlənməsinin bir səbəbi kimi gözlənilən əmək haqqı və pensiya artımları göstərilir. Bir sıra mütəxəssislərə görə, yanvar-fevral aylarında artımların təsiri ilə inflyasiya daha da sürətlənəcək.

□ **Dünya SAKİT, “Yeni Məşavət”**

Prezident, Milli Olimpiya Komitəsinin Prezidenti İlham Əliyev dekabrın 24-də ilin idman yekunlarına həsr olunan mərasimdə iştirak və çıxış edib.

Dövlət başçısı deyib ki, il Azərbaycan idmançıları üçün uğurlu olub. "Azərbaycan idmançıları beynəlxalq yarışlarda ölkəmizi ləyaqətlə təmsil ediblər, 1700-ə yaxın medal qazanıblar. Əlbəttə ki, ilin ən böyük yarışı Yay Olimpiya Oyunları idi və burada da biz tarixi nəticə əldə etdik, komanda hesabında Azərbaycan 30-cu yerdə qərarlaşdı. Bu, ən yüksək nəticədir. Komandamız ikisi qızıl, ikisi gümüş, üçü bürünc olmaqla, yeddi medal qazanaraq ölkəmizin idman şöhrətini bir daha yüksəklərə qaldırıb".

Dövlət başçısı əlavə edib ki, gənc nəslin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə edilməsində idman nə qədər vacibdirsə, bir o qədər də hərbi hazırlıq və fiziki hazırlıq vacibdir. "Azərbaycan gənci məhz belə olmalıdır - vətənpərvər, fiziki cəhətdən güclü, mənəvi cəhətdən saf, öz xalqına, dövlətinə bağlı, heç bir kənar təsirə boyun əyməyən və ləyaqətli Azərbaycan gənci. Əminəm ki, bu dəfə idmançılarımız qalib ölkənin nümayəndələri kimi idman arenalarına, döşəklərə, idman meydançalarına tamamilə fərqli bir ovqatla çıxırdılar. Bu gözəl nəticə dövlətimizin gücünü bir daha göstərdi. Bizim bundan sonrakı fəaliyyətimiz təbii ki, idmanın inkişafı ilə bağlı olacaqdır".

Prezident işğaldan azad Ağdam və Xankəndidə stadionlarla bağlı danışıb: "İmarət stadionunun inşa edilməsi - bunun çox böyük rəmzi mənası var. İndi Ağdam şəhərində yeni, bütün beynəlxalq standartlara cavab verən stadion inşa edilir. Füzuli şəhərində Olimpiya İdman Kompleksinin təməli qoyulub. Xankəndi stadionu da bütün beynəlxalq standartlara cavab verəcək və bu stadionun yenidən qurulması prosesi gələn il başa çatmalıdır. Azad edilmiş ərazilərimizdə digər idman qurğularının tikintisi nəzərdə tutulur və bütün bu işləri biz ardıcılıqla edəcəyik".

İlham Əliyev gələn il Azərbaycanın növbəti böyük idman yarışına ev sahibliyi edəcəyini - üçüncü MDB Oyunlarının Azərbaycanda keçirilə-

"Heç kimin qabağında baş əyməyən ölkəyik"

Prezident doğum günündə ilin idman yekunlarına həsr olunan mərasimdə iştirak edib, mühüm bəyanatlar verib...

cəyini yada salıb: "Bunun üçün 14 şəhər seçilib və əsas oyunlar Gəncə şəhərində keçiriləcək. Gəncə şəhəri MDB Oyunlarının mərkəzi olacaq. Gəncədə yeni stadion inşa edilir və oyunlara qədər istismara verilməlidir. Eyni zamanda bir neçə ay bundan əvvəl Gəncədə ölkəmizin böyük Olimpiya İdman Kompleksi açılmışdır. Hətta Bakı şəhərində bu boyda və bu qədər funksional standartlara cavab verən Olimpiya Kompleksi olmamışdır. Üçüncü MDB Oyunlarında 7 min idmançının iştirakı gözlənilir. Gəncə şəhərində isə 7000 iştirakçı, onların komandalarını, heyətlərini qəbul etmək üçün əl-

bəttə ki, şərait yaradılmalıdır və müvafiq göstərişlər verilib".

Prezident deyib ki, idmandakı bütün uğurların əsas açarı infrastrukturun yaradılması olub. Bütün təltiflər tamamilə əsaslıdır. Həm idmançılar, həm də idman ictimaiyyətinin nümayəndələri, eyni zamanda məşqçilər və digər idman mütəxəssisləri dövlət tərəfindən layiqincə qiymətləndirilir və bu da ədalətlidir.

Hər yerdə ədalət olmalıdır - beynəlxalq münasibətlərdə, ailədə, hər bir ölkədə, hər bir cəmiyyətdə. Biz buna çalışırıq. Biz tarixi ədaləti, ərazi bütövlüyümüzü və suverenliyimizi bərpa etmi-

şik və bununla qürur duyuruq. Əminəm ki, bu şanlı Qələbəmiz hər bir Azərbaycan gənci üçün əlavə ruhlandırma amili olacaq. Biz döyüş meydanındakı Zəfərimizə idman qələbələrini də əlavə etdik və bu, əlbəttə ki, ölkəmizin beynəlxalq nüfuzunu daha da artırır. Çünki idmanın inkişafı hər bir ölkənin ümumi inkişafının nümayişidir, onu əks etdirir. Azərbaycan güclü dövlətdir, öz gücünə əsaslanan, öz yolu ilə gedən, heç kimin qarşısında heç bir öhdəliyi olmayan, heç kimin qabağında baş əyməyən, ləyaqətlə, vicdanla irəliyə gedən bir ölkədir və bu, bizim böyük sərvətimizdir."

□ "Yeni Müsavat"

Liderlərin İlham Əliyevi təbrikləri

Dekabrın 24-də Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə zəng edib.

Şavkat Mirziyoyev dövlət başçısını ad günü münasibətilə təbrik edib, ona prezidentlik fəaliyyətində yeni uğurlar və möhkəm cansağlığı arzulayıb. Prezident İlham Əliyev göstərilən diqqətə və təbrikə görə minnətdarlığını bildirib.

Prezidentlər ölkələrimiz arasında dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin bütün sahələrdə bundan sonra da uğurla inkişaf edəcəyinə əminliklərini bildirib, əməkdaşlığımızın perspektivləri, gələcək təmaslar və qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər barədə fikir mübadiləsi aparıblar.

Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin də ad gününü təbrik etmək üçün İlham Əliyevə zəng edib. Rusiya Prezidenti dövlət başçısına ad günü münasibətilə təbriklərini çatdırıb, ona prezidentlik fəaliyyətində uğurlar və möhkəm cansağlığı arzulayıb.

Prezident İlham Əliyev göstərilən diqqətə və təbrikə görə minnətdarlığını bildirib. Telefon söhbəti zamanı strateji tərəfdaşlıq və müttəfiqlik əlaqələrimizin bundan sonra da uğurla inkişaf edəcəyinə əminlik bildirilib, əməkdaşlığımızın perspektivləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev də Prezident İlham Əliyevə zəng edərək ad günü münasibətilə təbriklərini çatdırıb, prezidentlik fəaliyyətində uğurlar və möhkəm cansağlığı arzulayıb.

Dövlət başçısı göstərilən diqqətə və təbrikə görə minnətdarlığını ifadə edib. Telefon söhbəti zamanı yüksək səviyyədə qarşılıqlı səfərlərin və təmasların əhəmiyyətinə toxunulub, bu il Qazaxıstan Prezidentinin ölkəmizə dövlət səfərinin əlaqələrimizin möhkəmlənməsi işində rolu xüsusi vurğulanıb.

Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin Prezidenti Ersin Tatar Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə zəng edib, ad günü münasibətilə təbrik edib və prezidentlik fəaliyyətində ona uğurlar və möhkəm cansağlığı arzulayıb.

Prezident İlham Əliyev göstərilən diqqətə və təbrikə görə minnətdarlığını ifadə edib. Telefon söhbəti zamanı dövlətimizin başçısının Ersin Tatarla Bakıda və digər beynəlxalq tədbirlər çərçivəsində keçirdiyi görüşlər məmnunluqla xatırlanıb, Ersin Tatarın bu il Şuşada keçirilən Türk Dövlətləri Təşkilatının Dövlət başçılarının qeyri-rəsmi Zirvə görüşündə iştirakının önəmi vurğulanıb, gələcək təmaslar barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan dekabrın 24-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə zəng edib. Ərdoğan dövlət başçısına ad günü münasibətilə təbriklərini çatdıraraq, ona fəaliyyətində uğurlar, möhkəm cansağlığı arzulayıb.

Prezident İlham Əliyev göstərilən diqqətə və təbrikə görə minnətdarlığını bildirib.

Rəcəb Tayyib Ərdoğan ölkəmizin inkişaf etməkdə olan səkkiz dövlətin İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (D-8) üzvü seçilməsi münasibətilə dövlətimizin başçısını təbrik edib. Prezident İlham Əliyev öz növbəsində bu məsələdə Türkiyənin Azərbaycanca göstərdiyi dəstəyə görə bir daha minnətdarlığını bildirib.

Söhbət zamanı Azərbaycan-Ermənistan normalaşma prosesi, regional təhlükəsizlik məsələləri müzakirə olunub. Suriya da Əsəd rejiminin çökməsindən sonra müsbətə doğru irəliləyiş məmnunluqla qeyd edilib, Suriyanın sosial və iqtisadi inkişafı ilə bağlı birgə səylərin göstərilməsi razılaşdırılıb.

Dövlət başçıları ölkələrimiz arasında dostluq, qardaşlıq və strateji müttəfiqlik münasibətlərinin bundan sonra da bütün sahələrdə uğurla inkişaf edəcəyinə əminliklərini bildirib, əməkdaşlığımızın perspektivləri və gələcək təmaslar barədə fikir mübadiləsi aparıblar.

Liviya Dövləti Prezident Şurasının Sədri Zati-əliləri cənab Məhəmməd Yunis Əl-Mənfiyə, BMT-nin Azərbaycandakı rezident əlaqələndiricisi Vladanka Andreyeva, Avrasiya Yəhudi Konqresinin prezidenti Mixail Miriləşvili, Amerika Birləşmiş Ştatlarının Etnik Anlaşma Fondunun prezidenti Ravvin Mark Şnayerdən, GU-AM-in Baş katibi Altay Əfəndiyev, Rusiyanın "LUKoil" Publik Səhmdar Cəmiyyətinin sabiq prezidenti Vahid Ələkbərov da cənab İlham Əliyevi təbrik edənlər sırasında yer almışdı.

Azərbaycana qarşı daim xüsusi qərəzi ilə seçilən Avropa Parlamenti ilin sonunda yenə də köhnə xislətdən əl çəkə bilmədi. Qurumun Azərbaycanda vətəndaş cəmiyyəti və müstəqil media ilə bağlı həftəsonu qətnaməsi bunun növbəti təzahürüdür. Avropa Parlamenti daha əvvəl aprelin 25-də və oktyabrın 24-də Azərbaycanda siyasi təqibləri və insan hüquqları pozuntularını pisləyən qətnamələr qəbul edib.

Rəsmi Bakı isə fikir və məsi ilə şərtləndirilməsində israr edən Avropa Parlamenti alınması, jurnalistlərin və fəallərin siyasi motivlərlə əsassız yerə həbs edilməsi ilə bağlı ittihamları rədd edir, ölkədə fundamental hüquq və azadlıqların, eləcə də media azadlığının "tam olaraq" təmin edildiyini vurğulayır. Bundan əvvəlki qətnamələr kimi yeni sənəd də tamamilə cəfəngiyyat üzərində qurulub. Həmişəki kimi, qətnamədə adətli üzrə saxta məlumatlara və rəqəmlərə istinad edilir, reallıqlar təhrif edilir, qanunların pozulmasına gətirib çıxarmış cinayət əməllərinin təhqiqatına siyasi don geyindirilməyə cəhd göstərilir. Avropa Parlamentinin bu qətnaməsində Azərbaycan guya "siyasi məhbusların" olmasında, "azad mətbuatın olmamasında" ittiham edilib və onlara azadlıq tələb olunub. Eyni za-

məsi ilə şərtləndirilməsində israr edən Avropa Parlamenti Avropa Komissiyasını yenidən Azərbaycanla enerji sahəsində 2022-ci ildə imzalanmış "Strateji Tərəfdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu"nu dayandıрмаğa çağırır. Onu da qeyd edək ki, Avropa Parlamentinin erməni lobbiciləri, xüsusən də Erməni Federasiyasının təsisçisi Kaspar Karampetyanla əməkdaşlığı da qurumun ölkəmizə qarşı mövqeyinin formalaşmasına təsir edir. Afrikanın münaqişə bölgələrindən qaçaqmalçılıq yolu ilə Belçikaya müxtəlif rəngli brilyantlar daşımaqla böyük kapital qazanan Karampetyan həm də qurduğu şübhəli federasiya vasitəsilə və Ermənistan xüsusi xidmət orqanlarının yaxından iştirakı ilə avropalı deputatları o vaxt işğal altında olan Qarabağa aparıb,

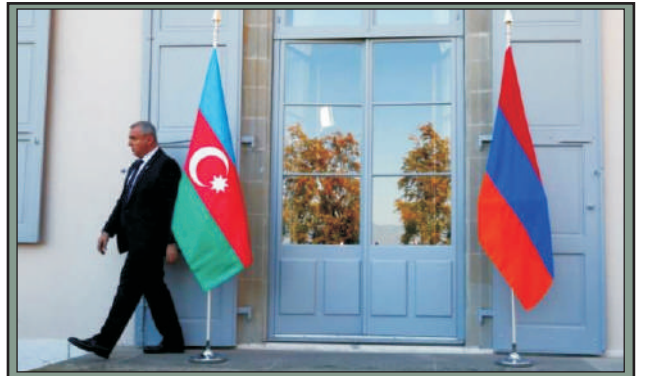
434 deputatın Bakıya sanksiya tətbiqi çağırışı

Avropa Parlamenti bu il ərzində Azərbaycan əleyhinə sayca üçüncü qətnaməni qəbul etdi; **deputat:** "Onlar ölkəmizdə demokratiyanın inkişafında maraqlı olsaydılar..."

rum Qarabağın işğalı ilə bağlı Ermənistanla nə çağırış, nə sanksiya tətbiqi ilə bağlı qətnamə qəbul edib. Azərbaycana isə belə hücum edilsə, deməli, məqsədli şəkildə kampaniya aparılır və qərəz var. Əgər işğalçıya qarşı bir qətnamə qəbul edilsəydi, haradasa bu qurumu başa düşmək olardı. Amma Avropa Parlamenti Azərbaycanın istintaq orqanlarının işinə müdaxilə edir, daxili məsələlərə qarışır, həmin güc mər-

yasi partiyalar Azərbaycanın haqlı mövqeyini doğru-düzgün çatdırmaq üçün birgə addımlar atmalıdırlar. Bu qədər də olmaz axı?! Başa düşürəm, bu qətnamələr bir kağız parçasıdır, amma bütün hallarda ürəkbulandırıcı faktır. Çünki Azərbaycan yanlış prizmadan təqdim olunur. Bu prosesi dayandırmmaq üçün əlimizdən gələni etməliyik".

Hüquq müdafiəçisi Xəzər Teyyublu antiterror əməliyyatından sonra Azər-

"Sülh müqaviləsi imzalanmasa..."

"Qarşıdakı dövrdə sülh müqaviləsinin imzalanması yönündə müsbət irəliləyişlər ola bilər. Müəyyən nikbin proqnozlar vermək mümkündür. Amma təəssüf ki, Ermənistan da müstəqil siyasət yürütmür, Qərbin və Avropanın təzyiqi altında sülh prosesində geriləmələr və ləngimələr yaranır, konstruktiv mövqe nümayiş etdirmir. Əlbəttə ki, proseslər belə davam edə və Ermənistan kütləvi şəkildə silahlanarsa, Fransa, Hindistan, digər Qərbi dairələrinin köməyi ilə öz hərbi arsenalını inkişaf etdirməyə çalışarsa, bu, gələcəkdə bölgədə ciddi təhlükələr yarada bilər".

Bunu Bakupost.az-a politoloq Sahil Kərimli bildirib.

O qeyd edib ki, Azərbaycan dövləti uzun müddətdir ki, sülhə üstünlük verir. Bütün resurslarını bu istiqamətə yönəldir. Dəfələrlə ən ali səviyyədə bəyan olunub ki, Azərbaycan yeni müharibə istəmir.

"Azərbaycan bölgədə sülh və təhlükəsizlik, əmin-amanlıq istəyir. Bu prosese mane olmağa çalışanlar Ermənistan və onun havadarlarıdır. Bu baxımdan Ermənistan həqiqətən sülh istəməsə, paralel olaraq hərbi təhdidlər yaradarsa, bu zaman münaqişələrin ola biləcəyi ehtimal edilir. Çünki Azərbaycan tərəfi ölkəmizə, ərazi bütövlüyümüzə qarşı hər hansı təhlükə, təhdid olarsa, buna ən ağır formada qarşılıq verəcək. Bu da bölgədə yeni münaqişə, müharibənin yarana biləcəyinə səbəb olacaq. Amma istənilən halda, hətta belə bir münaqişə yaranarsa, yenə də itirən Ermənistan olacaq".

Ermənistan Kosovo pasportlarını tanıdı

Kosovo Xarici İşlər Nazirliyi bəyan edib ki, Ermənistan bu ölkənin pasportlarını (vətəndaş, diplomatik və xidməti) rəsmən tanıyıb.

Bu barədə "Hraparak" məlumat yayıb.

Nəşrin sualına cavab olaraq, Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyi məlumatı rəsmi olaraq təsdiqləyib.

"Hraparak" bunun İrəvanın Kosovonun müstəqilliyini tanıdığı anlamına gəlib-gəlməməsi barədə sualına XİN qeyd edib: "Dünyanın bir çox ölkələri, o cümlədən bir sıra Avropa İttifaqına üzv dövlətlər Kosovonun pasportlarını tanıyır və (müstəqilliyini) tanınmadan Kosovo ilə əməkdaşlıq edirlər".

Nazirlik bu qərarın Kosovonun müstəqilliyinin Ermənistan tərəfindən tanınması demək olmadığını vurğulayıb.

Nəşr qərarın Ermənistanla Serbiya arasında gerginlik yara-dacağını istisna eləmir.

Xatırladaq ki, 1999-cu ildə Serbiyanın nəzarətindən çıxarılaraq BMT-nin himayəsinə daxil edilən Kosovo 2008-ci ildə müstəqilliyini elan edib. Kosovonun müstəqilliyini indiyədək 101 ölkə tanıyıb. Azərbaycan tanımayanlar arasındadır. Azərbaycan Kosovonun müstəqilliyini tanımadığı üçün bu iki ölkə arasında heç bir rəsmi siyasi əlaqə yoxdur.

manda Azərbaycanla enerji sahəsində imzalanmış müqavilələri bu "siyasi məhbusların" taleyi ilə birbaşa bağlamaq təklif edilib. Azərbaycana sanksiyalar tətbiq etməyi tələb ediblər və sair.

434 deputat qətnamənin lehinə, 30 nəfər əleyhinə səs verib, 89 deputat səsvermədə iştirak etməyib. Təbii ki, Avropa Parlamentinin iddia etdiyi bu məsələlərin heç bir əsası yoxdur və birbaşa bizə qarşı düşmənçilik münasibətindən qaynaqlanır. Ümumiyyətlə, Avropa Parlamentinin qətnaməsinin Azərbaycana qarşı xeyli müddətdir davam edən iftira və böhtan kampaniyasının tərkib hissəsi olduğu şübhə doğurmur. Bu qətnamələrin hamısı bölgədə gerginliyi artırmağa və sülh söylərinə mane olmağa yönəlib. Aİ-Azərbaycan tərəfdaşlıq sazişi, o cümlədən enerji sahəsində sövdələşmələrin əsas hüquqlara hörmət və bütün siyasi məhbusların azad edil-

fırılacaq və indi məhkəməsinə gözləyən Bako Saakyanın Strasburqa səfərini təşkil edib, Avropa Parlamentinin dostluq qrupundan Ermənistanın xeyrinə bəyanatları satın alıb. Elə indi də erməni lobbisi Avropa Parlamentinə təsir göstərməyə can atır. Avropa Parlamenti-nin bezi deputatları da buna şərait yaradırlar.

Deputat Arzuxan Əlizadə "Yeni Müsavat"a qeyd etdi ki, Avropa Parlamenti növbəti dəfə qətnamə qəbul edib və bu da təəssüf doğurur. Deputat xatırladı ki, insan hüquqları, son həbslər və cinayət işləri ilə bağlı bir ildə üç belə qətnamə qəbul olunub: "İyun ayında keçirilən seçkilərdən sonra Avropa Parlamentinin heyəti müəyyən qədər dəyişdi, amma münasibəti dəyişmədi. Çünki bu qurum bezi qüvvələrin əlində təzyiq alətinə çevrilib. Ona görə də Avropa Parlamentinin bizə ədalətli baxışı ola bilməz. Bu qu-

kezlərinin təlimatlarını yerinə yetirir. İstintaq yekunlaşmayıb, məhkəmə qərarı yoxdur, Avropa Parlamenti tələskənliyə yol verib".

A.Əlizadə vurğuladı ki, Azərbaycan Avropa təsisatları ilə münasibətləri normalaşdırmağa nə qədər çalışsa da, əks-mövqe görməkdəyik: "Xüsusən də Avropa Parlamentinin yanaşması qəbuləlməzdir. Tam məsuliyyətimlə deyirəm ki, Azərbaycana qərəzli mövqe tutan bu güclər heç də ölkəmizin inkişafında maraqlı deyil. Əgər bu qətnamələri çıxaranlar Azərbaycanda demokratiyanın inkişafı üçün heç-qədən maraqlı olsaydı, fərqli reaksiya verərdik. Əminik ki, bu qətnamələr təzyiq məqsədi güdür və Azərbaycanın regionda güc sahibi olmasını həzm edə bilməməkdən qaynaqlanır. Fikrimcə, Azərbaycanın səfirlikləri, nümayəndəlikləri, lobbisi və diaspor təşkilatları, vətəndaş cəmiyyəti, si-

baycana təzyiqlərin artdığını söylədi. Onun sözlərinə görə, rəsmi Bakı bəyanatlarla, qətnamələrə cavab versə də, yetərli deyil, daha iri addımlar atmağa zərurət var: "Azərbaycan avropalı deputatları dövlət etməlidir. Onlar həm azad edilən əraziləri gəzərək erməni vandalizminə şahid olsunlar, həm də səsləndirdikləri siyasi bəyanatlarla bağlı dialoq aparılsın, həbslər ətrafında müzakirə masası qurulsun. Sözsüz ki, hüquq müdafiəçiləri vəziyyətdən narahatdır, amma qətnamələrin məramı heç də həbs edilənlərin müdafiəsi deyil, beynəlxalq ictimai rəydə Azərbaycan haqda mənfi fikir yaratmaqdır. Nədənə həmin Avropa Parlamentinin üzvləri işğalçı ölkənin vəhşiliklərinə dair qətnamə qəbul etməyib, əksinə, Paşinyanı alqışlayırdılar. Bu da riyakarlıq əlamətidir".

✉ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Tramp və Putin üçün görüş yeri: Bakı...

Tanınmış rusiyalı politoloq Sergey Markov ABŞ-ın yeni seçilmiş prezidenti Donald Trampa Rusiyanın hazırkı lideri Vladimir Putinin mümkün görüş yerini proqnozlaşdırmağa çalışıb. Politoloq bu barədə özünün Telegram kanalında məlumat yayıb.

Markov Bakını bu danışıqlar üçün ən ideal yer hesab edir: "Putin və Tramp harada görüşəcək? Artıq namizədlər var. Bir nömrəli namizəd Bakıdır. Məhz Bakı Rusiya Baş Qərargahı və ABŞ Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah Rəisləri Komitəsinin rəhbərlərinin daimi görüşlərinin keçirildiyi yer idi. Başqa sözlə, həqiqətən yaxşı sınaqdan keçmiş bir yer. Bu yaxınlarda Bakıda BMT-nin böyük iqlim sammiti keçirilib".

Azərbaycanın Rusiyadakı səfirindən açıqlamalar

Azərbaycan neft hasilatı, sənaye və elm sahələrində Rusiya şirkətləri ilə əməkdaşlığa hazırdır. "Report" "İnterfaks"a istinadən xəbər verir ki, bunu Azərbaycanın Rusiyadakı səfiri Rəhman Mustafayev dünən Yekaterinburqda jurnalistlərə bildirib.

Səfir vurğulayıb ki, Azərbaycan neft hasilatı sahəsində əlaqələri və münasibətləri aktivləşdirmək üçün çox yaxşı zəmin və şərtlərə malikdir.

"Əlbəttə ki, biz təkcə neft hasilatı və neft-qaz sahəsində deyil, bütün spektr üzrə əməkdaşlıqda maraqlıyıq. Ural federal dairəsi və Sverdlovsk vilayəti sənaye və elmi potensial baxımından Rusiyanın mərkəzi regionlarıdır. Rusiya Federasiyasında lider olduğunuz bütün istiqamətlərdə qarşılıqlı fəaliyyət və əməkdaşlıq üçün perspektivlər görürük", - o qeyd edib.

Qeyd edək ki, Sverdlovsk vilayətində dörd neft yatağı kəşf edilib.

AB-yə tələb: "Ukraynalılara xidməti dayandırın!"

istəyir.

Axar.az xəbər verir ki, bu barədə İspaniyanın "El Pais" nəşri yazıb.

Qeyd olunub ki, eyni zamanda Kiyev ikili vətəndaşlığa sahib ola biləcək şəxslərlə əlaqəni kəsməməyə çalışır.

Nəşrin keçirdiyi sorğuda iştirak edən ukraynalılar geri qayıtmaq istediklərini, lakin hələlik bunu planlaşdırmadıklarını bildiriblər: "Onlar təhlükəsizlik və müharibənin bir daha baş verməyəcəyinə zəmanət istəyirlər".

Prezident İlham Əliyev "Rossiya Seqodnya" Beynəlxalq İnformasiya Agentliyinin baş direktoru Dmitri Kiselyova müsahibəsində Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin perspektivi və ona mane olan əsas səbəblərdən biri kimi Avropa İttifaqı müşahidəçilərini göstərüb. Rəsmi Bakı müxtəlif tribunallarda buna qədər də Avropa İttifaqı müşahidəçilərinin Ermənistandakı fəaliyyətindən narazılığını ifadə edib, amma ilk dəfədir bu tələbi sülh sazişinin bir hissəsi kimi təqdim edir.

Xatırladaq ki, gələn ilin yanvarında Avropa İttifaqı missiyasının Ermənistanda mandatı başa çatır, onun uzadılıb-uzadılmayacağı hələ məlum deyil. Rəsmi İrəvan hələ ki belə bir xahişə Aİ rəhbərliyinə müraciət etməyib. Amma Fransanın Ermənistandakı səfirinin xüsusi canfəşanlılığı göstərir ki, Makron hökuməti missiyanın fəaliyyətinin davam etməsi, hətta genişləndirilməsi ilə bağlı Paşinyan hökumətinə təzyiq edir.

Bu yaxınlarda Paşinyan avropalı nümayəndələrin sərhədini artıq delimitasiya və demarkasiya olunmuş hissələrində görünməyəcəyinə işarə etdi. Yeni belə çıxır ki, müşahidəçilər hələ uzun illər Azərbaycanla sərhəddə olacaq. Ermənistan bu yanaşma ilə sərhədin müəyyənəşdirilməsi üzrə hökumətlərarası komissiyanın effektivliyini şübhə altına alacaq və onu iflic vəziyyətinə salacaq. Axı o zaman Azərbaycan da komissiyanın fəaliyyətini davam etdirmək üçün Aİ missiyasının fəaliyyətinin dayandırılması ilə bağlı şərt qoya bilər.

Ermənistan gələn ilin əvvəlində bitəcək missiyanın fəaliyyətinin uzadılması tələbi ilə hələ də Aİ-yə müraciət etməyib. Bununla yanaşı, Aİ-nin özündə də maraqlı proseslər gedir. Aİ-nin Xarici və Təhlükəsizlik Siyasəti üzrə Ali Nümayəndəliyinin strukturları 2024-cü il üçün büdcəsini azaldıb və 2025-ci ildə məhdudiyyətlər gözlənilir. Yeni Ali Nümayəndə Kaja Kallas Aİ-nin xarici təmsilçiliyini optimallaşdırmaq üçün təkliflər hazırlayıb. Bu şərtlər daxilində Aİ-nin Ermənistanda missiyasını uzatmağa hazırlaşması sual doğurur. Rusiyaya sanksiyalardan yan keçmək üçün şərait yaradan və Rusiya büdcəsini doldurmaqla məşğul olan ölkədə Avropa İttifaqı niyə missiya ilə iştirak etməlidir.

Beləliklə, Ermənistan hakimiyyəti üçün yenidən çətin dilemma yaranıb. Azərbaycanın sülh üçün əsas şərtlərindən birini yerinə yetirib, Aİ müşahidəçilərini ölkədən çıxarmaq, yoxsa Fransanın diktəsi ilə hərəkət edərək onların müddətini uzatmaq? Baş nazir Nikol Paşinyanın düşün-

Son qərar üçün az vaxt qaldı

Azərbaycanın sülh üçün əsas şərtlərindən birini yerinə yetirib Aİ müşahidəçilərini ölkədən çıxarmaq, yoxsa Fransanın diktəsi ilə hərəkət edərək onların müddətini uzatmaq?

mək üçün az vaxtı var, yaxın həftələrdə bu barədə qərar verməlidir. Qərarı necə olacaq?

"Alyans" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Abutalıb Səmədov

"Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Azərbaycan Prezidenti sülh sazişinin imzalanmasına mane olan 4 məsələdən danışdı. Onların ikisi sülh sazişinin mətnində var, ikisi yoxdur: "Olmayanlar konstitusiyadan Azərbaycana qarşı ərazi iddialarının çıxarılması tələbidir və bir də Minsk Qrupunun ləğv olunması üçün ATƏT-ə rəsmi müraciət. Bunların hər ikisini Nikol Paşinyan sülh sazişinin imzalanmasından sonra saxlayır. Bunun üçün müxtəlif bəhanələr gətirir. Sülh sazişinin mətnində olan və hələ razılaşdırılmayan iki bəndlə bağlı da Azərbaycan Prezidenti öz mövqeyini ifadə edib ki, əgər biz sülhə gedirik, sülh istəyirsə, Azərbaycan sərhədində xarici müşahidəçilərin yerləşdirilməsinə nə ehtiyac var? İkinci məsələ yenə də sülhə gedən bu iki dövlətin bir-birinə qarşı məhkəmə iddialarından imtina etməsidir ki, burada Azərbaycan əslində daha çox fədaqarlıq və güzəşt edir. Sadəcə olaraq, Ermənistan beynəlxalq məhkəmə qurumlarına təsir etmək imkanlarını nəzərə alır və Azərbaycana qarşı çoxlu iddialar qaldırır və qaldırmaq fikrindədir. Baxmaya ki, 44 günlük müharibəyə qədər Azərbaycana Ermənistan tərəfindən çox böyük miqdarda zərər vurulub və

bu zərərin miqdarı təxminən 150 milyard dollardır. Azərbaycan təklif edir ki, qarşılıqlı məhkəmə iddialarından imtina eləyək. Çünki əgər sülh istəyirik, normal qonşu olmaq istəyirik, bu cür qarşılıqlı iddialarla normal münasibət qurmaq çox çətindir. Ermənistan bunu da qəbul eləmir. Məlumdur ki, Avropa İttifaqı missiyasının müddəti bitmək üzrədir və Azərbaycan Prezidentinin həmin müsahibəsi də Ermənistanla sülh imzalamayın yolundakı əsas maneəni götürməyə xidmət edir. Çünki sərhədimizdə avropalı müşahidəçilərin yerləşdirilməsi qarşılıqlı etimadın olmamasının göstəricisidir. Etimad yoxdursa, sülh sənədini imzalamayın mənası da yoxdur. Ancaq Nikol Paşinyan hələ ki bu düzgün konstruktiv təklifdən də imtina yolunu tutub. Hərçənd özü də başa düşür ki, o missiyanı orada saxlamağa ehtiyac yoxdur. Ancaq görünür, Avropadakı əsas "yol göstərənindən" - Fransadan icazə almalıdır".

Ekspertin sözlərinə görə, çox güman ki, Fransa Paşinyana icazə verməyəcək. Ona görə də burada ABŞ-ın mövqeyi həlledici olacaq: "Çox güman ki, Donald Tramp sülh sazişinin qısa müddətdə imzalanmasını istəyəcək. Bu səbəbdən yəqin ki, Ermənistanla zəruri təzyiq göstəriləcək. Fransanın mövqeyi əks-mövqedir. Fransa əlindən gələni eləyəcək ki, Ermənistan təzyiqlərin qarşısında geri çəkilməsin və sülh müqaviləsinin imzalanması

daha çox bu qarşıdurmanın nəticəsindən asılı olacaq. Əgər Tramp Makronu yerində oturmağa bilsə və onu qeyri-konstruktiv mövqedən çəkəndirə bilsə, yəqin ki, 2025-ci ildə sülh sazişinin imzalanması mümkün ola bilər. Əgər Tramp buna nail ola bilməzsə, Makronun Cənubi Qafqazda təxribatları davam edəcək".

"Son dövrlər baş verən proseslər onu göstərir ki, Avropa İttifaqının Ermənistandakı missiyası 5-10 il müddətinə qalacaq". Bunu isə Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzinin İdarə Heyətinin sədri Fərid Şəfiyev dünən ilin yekunlarına dair mətbuat konfransında bildirib.

Avropa İttifaqının Ermənistan-Azərbaycan sərhədindəki missiyasının fəaliyyətinə toxunan mərkəz rəhbəri Kanadanın ona qoşulması ilə onun "Avropa İttifaqı Plus" formatına keçdiyini söyləyib: "Sərhəd zonasında heç bir üçüncü dövlətin qüvvələri olmamalıdır. Hazırda Ermənistan-Azərbaycan sərhədindəki missiya "Avropa İttifaqı Plus" formatına çevrilib. Son dövrlər baş verən proseslər onu göstərir ki, Avropa İttifaqının Ermənistandakı missiyası 5-10 il müddətinə qalacaq. Ermənistan istəyir ki, həmin missiyanın fəaliyyətini uzatsın".

F.Şəfiyev əlavə edib ki, rəsmi İrəvan hazırkı mövqeyini davam etdirsə, 2025-ci ildə sülh müqaviləsinin imzalanması qeyri-rəal görünür.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

COP29-a qarşı kampaniyanın genişlənməsinin səbəblərindən biri PR sahəsində ixtisaslaşmış şirkətlərin cəlb edilməsi və mənfi imic formalaşdırılması idi. Bu barədə Milli Məclisin xarici müdaxilə və hibrid təhdidlərə qarşı mübarizə üzrə komissiyasının hesabatında deyilir. Report.az verir ki, David Vardanyan (Ruben Vardanyanın oğlu) və Nubar Afeyan kimi varlı iş adamlarının maliyyə imkanlarından və şəxsi əlaqələrdən istifadə edərək Azərbaycana qarşı hibrid hücumlar təşkil etdikləri üzə çıxdı.

"Vardanyan-Afeyan duetinin anti-Azərbaycan kampaniyasında taktikası öz layihələrinə tanınmış PR şirkətlərini, Hollivud ulduzlarını, varlı amerikalı iş adamlarını, nüfuzlu ailələrin nümayəndələrini və məmurları cəlb etməkdən ibarət idi. Onlar insanların etibarından sui-istifadə edərək, təsis etdikləri "Avrora" Humanitar Təşəbbüs Fondu və "Avrora Mükafatı" vasitəsilə xeyriyyəçilik adı altında fəaliyyətlərini həyata keçiriblər.

Xüsusilə, Klinton cütlüyünün qızı Çelsi Klinton Avrora Mükafatı üçün seçim komitəsinə qatılıb. Komitənin üzvləri arasında Azərbaycan əleyhinə fəaliyyətdə və Azərbaycanda keçirilən COP29-un ləkələnməsi ilə məşğul olan şəxslər də var. Milli Məclisin hesabatında göstərilir ki, Vardanyanlar ailəsi bu işə adları bir sıra qalmaqallarda hallanan "Edelman" PR şirkəti və "Perseus Strategies" hüquq firmasını cəlb edib. Məqsəd-

Vardanyanın oğlu, Klintonun qızı... anti-Azərbaycan şəbəkənin ifşası

COP29 əleyhinə total hücum kampaniyasını təşkil edənlər faş olub: məşhur adlar, şirkətlər..; cavabımız nə olmalıdır?

"Fransa PR şirkəti Havas da bu məsələdə Vardanyan ailəsinə xüsusi dəstək verir. Yeri gəlmişkən, adı bir çox qalmaqallarda hallanan Edelman şirkəti ilə bağlı maraqlı bir fakt, "The Guardian"-ın araşdırmasının sübut etdiyi kimi, 10 il əvvəl o, iqlim dəyişikliyi və global istiləşməni inkar edən şirkətlərə xidmət göstərirdi", - deyə hesabatda bildirilir.

"Perseus Strategies" və onun lideri Jared Gensere gəlincə, o, Vardanyanlar ailəsinin hüquq müşaviri kimi anti-Azərbaycan fəaliyyəti ilə yanaşı, yaratdığı beynəlxalq insan haqları "Freedom Now" qeyri-hökumət təşkilatı vasitəsilə Azərbaycana qarşı geniş kampaniya aparır. "Freedom Now" digər "tanınmış" QHT-lərlə birləşərək ardıcıl olaraq anti-COP və anti-Azərbaycan fəaliyyətlərini davam etdirirdi. Bunu fotofaktlar da təsdiqləyir.

MM hesabatında daha bir maraqlı fakt Beynəlxalq

olunur ki, Okamponun beynəlxalq tədbirlərdə və mediada, o cümlədən sosial şəbəkələrdə Azərbaycana və COP29-a qarşı çox aqressiv fəaliyyəti və ölkəmizə qarşı qərəzli reportaj hazırlamasının arxasında məhz bu əlaqələr dayanır".

"Yeni Müsavat"-ın sualını cavablandırın Siyasi və Hüquqi Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Xəyal Başirovun sözlərinə görə, COP29 İqlim Dəyişikliyi Konfransı təkə Azərbaycanın yox, dünyanın tədbiri

David Vardanyan

ləri Azərbaycana qarşı kütləvi hücumlar təşkil etmək, beynəlxalq dəstək almaq, petisiya və məktublar şəklində təzyiq göstərmək, müxtəlif məmurları, özəl qurumları və media strukturlarını cəlb etməkdir. Onların yaratdıqları www.freearmenianprisoners.com saytında inandırıcı olmaq üçün Ruben Vardanyanın müdafiə kampaniyasına guya 109 ölkədən, o cümlədən Azərbaycandan dəstək görüntüsü yaradırlar. Sadəcə olaraq, ölkələrin adlarını və qondarma adları yazmaqla, onlar kütləvi iştirak görüntüsü yaratmaq istəyirlər", - deyə hesabatda bildirilir.

Hesabatda qeyd olunur ki, "Ruben Vardanyan və digər erməni liderlərin Azərbaycanda siyasi həbslərinin ildönümünü qeyd edirlər" mesajı Edelmanın hansı dövlət və təşkilatlarla işlədiyini göstərir.

Cinayət Məhkəməsinin birinci prokuroru argentinalı Luis Moreno Ocampo ilə bağlıdır: "O, Raoul Wallenberg İnsan Hüquqları Mərkəzinin Beynəlxalq Hüquq Məsləhət Şurasının üzvüdür. Təşkilatın Amerika üzrə sədri "Perseus Strategies"-in baş direktoru Jared Genserdir. Eyni zamanda "El Armenio" kimi tanınan erməni əsilli argentinalı milyarder Eduardo Eurnekian Vallenberqin adını daşıyan Beynəlxalq Raoul Wallenberg Fondunun sədridir". **Sənəddə qeyd olunur ki, iki təşkilat arasında adların oxşarlığı ilə yanaşı, onların rəhbərləri arasında da yaxın münasibət var:** "Okamponun Eurnekyanın həmyerlisi olması şübhələri daha da gücləndirir. Təkcə son bir ayda o, Səhifə X-də Azərbaycana və COP29-a qarşı 120-dən çox qərəzli paylaşım edib. Ehtimal

Çelsi Klinton

Hesabatın ANCA-ya aid hissəsində profillərin əksəriyyətinin saxta hesablardan koordinasiyalı və kütləvi istifadə faktları göstərilir: "Saxta profillər COP29-la əlaqəli yazılara eyni məzmunlu avtomatlaşdırılmış cavablar göndərir, eyni zamanda ictimai rəyi çaşdırmaq üçün bot sistemləri və mövzulardan istifadə edərək məzmunu manipulyasiya edir". Beləliklə, Bakıda həbsdə olan separatçı Vardanyanın oğlu, ABŞ-ın keçmiş prezidenti Klintonun qızı və digər anti-Azərbaycan mərkəzlər, müxtəlif ermənipərəst şirkətlər total bir hücum kampaniyası təşkil ediblər və COP29-la bağlı ölkəni gözəndir salmağa çalışıblar. Azərbaycan bu şəbəkənin ifşasından sonra nə kimi siyasi və hüquqi addımlar ata bilər?

idi: "Bu tədbir çərçivəsində global mövzular müzakirə edilirdi və Bakı ev sahibi idi. Əgər bu konfransın fonunda Azərbaycana hibrid hücumlar təşkil olunubsa, deməli, yalnız COP29 məsələsi deyil. Çünki daha sonra da hibrid təhdidlər davam etdirildi. Onu da bilməliyik ki, sabah da bu kampaniyalar aparılacaq. Ona görə biz "iqlim dəyişikliyi konfransı geridə qaldı" deyib bu hadisələri unuda bilmərik, yenə də qərəzli münasibət davam edir. Çünki COP29 əleyhinə yox, niyə bu tədbirin Azərbaycanda keçirilməsi ilə bağlı əleyhimizə səfərbər olmuşdular". **Hüquqşünas hesab edir ki, Azərbaycan xain qüvvələrin planını pozdu, tədbiri yüksək səviyyədə təşkil etdi:** "Məlumdur ki, belə hibrid təhdidlərin arxasında dünyadakı prosesləri idarə edən qüvvələr dayanır. İndi hansı addımlar

Putin Paşinyanın sədrlik edəcəyi iclasa gedir

Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin Ermənistan Respublikasının Baş naziri Nikolai Paşinyanın sədrliyi ilə keçiriləcək Avrasiya İqtisadi Şurasının iclasında iştirak edəcək.

Görüş dekabrın 26-da Leninqrad vilayətindəki "İqora" sanatoriya-kurort kompleksində baş tutacaq.

Rusiya prezidentinin köməkçisi Yuri Uşakov məlumatı TASS-a açıqlamasında təsdiqləyib.

Ermənistan bu il Avrasiya İqtisadi Şurasına sədrlik edir. Tədbirdə Belarus, Qazaxıstan və Qırğızıstan prezidentləri ilə yanaşı, müşahidəçi ölkələr Özbəkistan və Kuba da iştirak edəcək. Uşakov əlavə edib ki, Kubanın iştirakı bu ölkənin prezidenti Migel Dias-Kanel formatında nəzərdə tutulub.

atmağa başlasaq, onlar bizə müdaxilə edəcəklər. Təbii ki, müttəfiqlərimiz var və onlarla birgə fəaliyyət göstərə bilərik. Məsələn, Frankofoniya təşkilatında Azərbaycan əleyhinə qətnamənin qəbuluna maneə olduq. Halbuki təşkilatda Fransa'nın təsiri altında olan dövlətlər var idi. Yeni biz də boş oturmalı deyilik, bu kimi addımlarımızı davam etdirməliyik. Nəzərə alaq ki, bu hücumların arda-arası kəsilmir və maneə qoymasaq, yenə hibrid kampaniya olacaq. Biz ən azından ənənənin qarşısını almaq üçün ad-

dımlar ata bilərik. Məsələn, həmin şəxsləri "persona non-grata" elan edə bilərik. Necə ki Şavbe ilə bağlı bu addımı atdıq, COP29-da iştirak edə bilmədi. Ona görə də Azərbaycan beynəlxalq nüfuzundan və əlaqələrindən istifadə edərək həmin güclərin ifşası ilə bağlı prosesi sürətləndirməlidir. Eyni zamanda beynəlxalq tədbirlərə ev sahibliyi də davam etdirməliyik və görməlidirlər ki, onların qarapıar kampaniyası nəticə vermir".

✉ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Hüquqi cübbələr

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Hökumət bir neçə tiktokeri əxlaqsızlıq yaymaq üstündə qoduqluğa basmışdır. Mənim belə platformalarda heç profilim yoxdur, ona görə maraqlı gəldi ki, görəsən, bu tiplər nə edibdir. Qısa videolar bəzi saytlarda paylaşılıb. Əgər “əxlaqsızlıq” maşına əlini yapışdırıb hətərən-pətərən, gic-gic söhbətlər etmək və bunu efrdə yaymaq dırsa, anlamıram, niyə bu işi başqa, özü də zır rəsmi platformalarda edənlərə gözü üstündə qaşın var deyilmir? Məsələn, eynilə bu cür maşın-şousu var idi axı. Səhv edirsə, deyin səhv edirsən. Hətta o verilişi aparana axırda ayrıca kanal verildi.

O cümlədən qısa videoda bir gombul arvadın laqırtısı “əxlaqsızlıq” sayılıbsa, efrdə xalqımızın sutkada 24 saat baxdığının, dinlədiyinin adı nədir? Axı bu bambılı tiktokerlərə nümunəni siz özünüz vermisiniz. Yoxsa artıq tərbiyəsizlik və əxlaqsızlıq da monopoliyadadır?

Ritorik sualdır, əlbəttə. Türkün sözü, boş verin getsin. Daha ciddi işlərimiz vardır.

Məsələn, Sumqayıtda “Dünya vəkili cübbələri” sergisi keçirilmişdir. Bir nəfər vəkili var, başqa ölkələrdən vəkillərin geyimlərini alır, kolleksiya toplayır, indi həmin paltarları xalqımıza nümayiş etdirmək qərarına gəlmişdir.

Əhsən. Təşəkkür edirik. Atalar demişkən, qırağına bax, bezini al, vəkili bax, tozunu al. Vəkili geyiminə görə qarşılayıb, vəsatətinə görə yola salarlar. Yaxşı vəkili neynir siyasi məhbusu, pis vəkili neynir pulsuz müvəkkili. Belə ata sözləri çoxdur, hələlik bəsdir.

Əgər biz başqa ölkələrdə də vəkili geyidi cübbələrə baxmaq imkanı əldə edirikse, bu, öz yurdumuzda vəkili peşəsinin necə üstün sayıldığının əlaməti deyilmi?

O baxımdan, serginin açılışında hörmətli Sumqayıt icra başçısının və yenə hörmətli vəkili kollegiyası sədrinin iştirakı Azərbaycanda insan hüquqlarına verilən yüksək dəyərini əlamətlərdən biri, bəlkə də birincisidir!

Yazını təkrar oxuyanda fikrimi dəqiqləşdirdim: ikincisidir. Hər halda, məzmun formadan üstündür. Qədim Roma müdriklərindən Siseron demişkən: “Omnia mea mecum porto”. Tərcüməsi budur ki, nəyim varsa, əynimdədir. Bir dəne də romalılardan ata sözü yazsaq, abzası bağlayaq: “E fruktu arbor cognoskitur”, yəni bar verən ağacı meyvəsindən tanıyırlar. Maşallah.

Yaxşı olar sayın vəkiliyərimizin bu təşəbbüsünə başqa peşəkarlar da qoşulsun. Məsələn, niyə Mətbuat Şurası dünya xalqlarının qələmləri sergisi düzəltmir? Böyük maraqla qarşılanardı. Bəzi xalqlar var qəzeti dəvəquşu ləleyi ilə yazır. Kokos qozundan mürekkəb qabı, tutuquşu zıldından şrift düzəldənlər də vardır. Hətta elə ölkə var orada qəzeti jurnalistlərin qanı ilə çap edirlər. Bunlar hamısı çox maraqlı eksponatlardır. Xahiş edirəm MŞ sədrimiz, sayın Rəşad Məcid bu proje üzərində düşünsün. Milad bayramı keçdi, heç olmazsa gələn Novruzda belə sergi izləməyi arzulayırıq.

Yaxud bir ara metromuz sərgi salonlarına oxşayırdı. Camaat bir-birinin belinə çıxıb rəsmlərə, fotolara tamaşa edirdi. Mənim Biləcəriyə qonşum var, şəxsən “Əcəmi-Avtovağzal” keçidindəki divardan asılı tabloları baxaraq Paul Klee ilə Ejen Delakruanın fərqi öyrənibdir. Hətta Klod Mone ilə Eduard Mane-ni gözünə bağlayırdı. Rast gələndə mənə sual verir ki, qonşu, sənə, Mane “Çəmənləkdə səhər yeməyi” tablosundakı çıpaq zənəni çəkərkən Corcone-nin “Kənddə konsert” rəsminə təsirlənmişdirmi. Açıq, dedim bu suala cavab verə bilmərəm, bunu ancaq sayın sənətşünasımız Ziyadxan Əliyev cavablandırır bilər. Bir dəfə isə qonşum Pikassonun “Mavi dövrü” haqda düşüncələrə dalaraq səhən Sumqayıt avtobusuna minib.

Əlbəttə, incəsənət qurban tələb edir, nəticədə metroda basabas yaranırdı, xalqımız tunele yığılırdı. Nəticədə rəhbərlik məcbur oldu, metronun müdiri Zaur müəllimi işdən çıxartdı. (Xalq yazığımız Anar müəllimin “Təhmine” romanındakı “Tələsmə, Zaur” obrazının prototipi idi. Qatırı hemişə yavaş sürürdü).

Görəsən, dünya üzrə metro işçilərinin geyim sergisini hansı stansiyada keçirsek, daha çox izləyici gələr? İndi söz əlaqədar təşkilatlarındır.

Prezident İlham Əliyevin dekabrın 18-də rusiyalı tanınmış telejurnalist Dmitri Kiselyoya müsahibəsi, gözlənilməli kimi, Ermənistanda ən çox radikal-revanşist və separatçı ünsürləri təlaşlandırır. Prezidentin xüsusilə də kapitulyant ölkənin sürətlə silahlanması və sülh müqaviləsi ilə bağlı fikirləri, etdiyi sət xəbərdarlıqlar İrəvanda ki “müharibə partiyası”nı bərk narahat edib.

“Yeni Müsavat” xatırladır ki, dövlət başçısı müsahibədə sülh sənədinin razılaşdırılması qalan son iki müddəasını açıqlamışdı: tərəflərin bir-birinə qarşı beynəlxalq iddialardan imtinası; üçüncü ölkələrin nümayəndələrinin sərhəddə yerləşdirilməməsi. Prezident həmçinin müqavilə mətninə aidyyəti olmayan iki mühüm məsələdən, daha doğrusu, şərtədən danışmışdı: Ermənistan Konstitusiyasından Azərbaycana qarşı ərazi iddiası ilə bağlı müddəanın çıxarılması; ATƏT-in Minsk Qrupunun (MQ) ləğvi. Ermənistanın “qarın ağrısının” səbəblərindən biri də məhz MQ-nin de-yure ləğvi ilə bağlıdır. Özəlliklə radikal müxalifət düşərgəsinə...

“Minsk Qrupunun heç bir həmsədr ölkəsi (Rusiya, ABŞ, Fransa - red.) öz aralarındakı kəskin ziddiyyətlərə rəğmən, “əqrəbi” Ermənistanə yönəltməklə indiyədək MQ-nin ləğvi təklifini açıq və birbaşa dəstəkləməyib”. Bunu Xocalı hərbi canisi, 2018-də inqilabla hakimiyyətdən devrilmiş sabiq prezident Serj Sərkisyanın rəhbəri olduğu Respublikaçılar Partiyasının sədr müavini, hazırda həbsdə olan Armen Aşotyan deyib. Onun sözlərinə görə, Nikol Paşinyanın bu məsələdə şəxsi marağı var. “Minsk Qrupunun ləğvi” “artsax” probleminin nizamlanması ilə bağlı bütün sənədlər paketini, o cümlədən “Serj Sərkisyanın “mirası” sayılan “artsax” xalqının öz müqəddəratını təyin etmə hüququnun tanınması və həyata keçirilməsi üçün əldə olunmuş zəmanətli mexanizmləri tarixin dərinliklərinə tullaşacaq”, - Aşotyan bildirib.

Məlumdur ki, üzdənirəq MQ-nin 26 illik fəaliyyəti dövründə (1994-2020) onun heç bir təklifi sənəd statusu almayıb. Yeni Bakı tərəfindən rəsmən qəbul edilməyib və təkliflər paketi, ideyalar kimi də qalıb. Eləcə də öz müqəddəratını təyin etmə də daxil, 3 prinsip təklifi. Onların heç biri Azərbaycan Prezidenti, sonra isə Azərbaycan parlamentinə tərəfindən təsdiqlənərək hüquqi qüvvə qazanmayıb. Başqa sözlə, hamısı kağız parçalarıdır. Belədirsə, Serjkin tulası hansı sənəddən dəm vurur, görəsən? İkincisi, Fransanın mövqeyi bəlli, doğrudanmı ABŞ və Rusiya

İrəvandan sərsəmlik - həmsədrilər Minsk Qrupunun ləğvinə qarşı?

Rusiya bu institutun dəfn olunduğunu çoxdan açıqlayıb, qalır ABŞ və Fransanın “hə” deməsi - analitiklərdən şərh

nə vaxtsa MQ-ni Azərbaycan əleyhinə diriltməkdə maraqlı ola bilər?

Qeyd edək ki, Minsk Qrupu zamanında keçmiş Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə tənzimlənməsi məqsədilə yaradılmışdı. 44 günlük Vətən müharibəsinin nəticəsi olaraq artıq münaqişə həllini tapıb. Bununla Azərbaycan BMT-nin məlum qətnamələrinin icrasını öz gücünə təmin etdi. Artıq münaqişə keçmişdirsə, Minsk Qrupunun fəaliyyətinə hansısa bir lüzum varmı? Diger tərəfdən, Minsk Qrupunda təmsil olunan dövlətlərin vəziyyətinə baxsaq. Bu gün kəskin qarşıdurmalar yaşayan Rusiyanın, ABŞ-ın və Fransanın eyni masa arxasında əyləşməsi praktiki cəhətdən mümkün deyil. Əgər onlar hansısa bir bənşir reseptinə malikdirsə, ilk növbədə bunu öz aralarındakı ixtilafın həllində tətbiq etməlidirlər.

Professor Qabil Hüseynli “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, Aşotyan kökündən səhv danışır. Onun sözlərinə görə, keçmiş həmsədr ölkələrdən Rusiya açıq şəkildə Minsk Qrupunun dəfn olunduğunu açıqlayıb. Professor Paşinyanın Əliyevin təklifini dəstəklədiyini xatırlayaraq bu formatın yaşamasının heç bir əhəmiyyəti qalmadığını əlavə etdi: “Lavrov da, nümayəndəsi Zaxarova da dəfələrlə bəyan ediblər ki, Minsk

Qrupu artıq yoxdur. Ona görə Aşotyan yalan danışır ki, gəy tərəflərdən qarşı çıxan olmayıb. Ümid edirəm ki, ATƏT-in yeni baş katibi bu məsələnin həlli ilə bağlı vəsatət qaldıracaq. Axı Minsk Qrupu hazırda nə iş görür? Azərbaycan bu məsələni sülh mətninə əlavə etməsə də, Ermənistan qarşısında vacib şərtlərdən biridir. Məncə, ABŞ və Fransa müdaxilə etməsələr, Minsk Qrupu de-yure ləğv edilə bilər”.

Q.Hüseynli vurğuladı ki, Minsk Qrupunun varlığı Azərbaycan əleyhinə element kimi lazımdır, lakin Rusiyanın mövqeyi göz qabağındadır: “Bundan sonra Minsk Qrupu bir araya gələ bilməz. Rusiya da istəmir ki, Cənubi Qafqazı ABŞ və Fransa ilə müzakirə etsin. Bu halda, regionda proseslər yenidən qarışacaq. Üstəlik, sülh danışıqları gedir, özü də ikitərəfli qaydada, keçmiş həmsədr ölkələrin üreyi çox yanırırsa, yekun sənədin imzalanması üçün addım atsınlar”.

Siyasi şərhçi Asif Nərimanliyə görə, Minsk Qrupunun de-yure mövcudluğu bölgədə maraqları olan tərəflərin gələcəkdə “dayaq nöqtəsi”nə çevrilə bilər: “Ermənistan da regionda şərtlərin dəyişməsi və Azərbaycana qarşı təsir rıçağı əldə etmək ümidi ilə bu məsələdə maraqlı görünür. Ermənistan

tan Minsk Qrupu məsələsinə razılaşa bilər, lakin bundan hələ ki danışıqlarda “əlini gücləndirmək” üçün kart kimi istifadə edəcəyi görünür. Konstitusiyanın dəyişdirilməsi isə qarşıdakı iki ildə nəzərdə tutulur”. A.Nərimanli prosesin uzanacağını istisna etmir.

Xatırladaq ki, qrupun tarixi ATƏM-in Xarici İşlər Nazirləri Şurasının 1992-ci ilin 24 martında Helsinkidə keçirilmiş görüşündən başlayır. 1 yanvar 1997-ci ildən ATƏT-in Minsk prosesinə həmsədrilər qismində ABŞ, Rusiya və Fransa başçılıq edirlər. 8 aprel 2022-ci ildə Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyanla birgə keçirdiyi mətbuat konfransında ATƏT-in Minsk Qrupunun ləğv edildiyini deyib. 18 fevral 2024-cü ildə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev qarşı tərəfin müraciətinə əsasən ATƏT-in Baş katibi, Münhen Təhlükəsizlik Konfransı Fondu Şurasının vitse-prezidenti Helqa-Mariya Şmidin görüşündə bildirib ki, ATƏT çərçivəsində keçmiş qalıqları olan bir sıra mexanizmlərin - bu xüsusda Minsk Qrupu, Yüksək Səviyyəli Planlaşdırma Komitəsi və ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsi kimi tamamilə fəaliyyətsiz strukturların artıq ləğv edilməsinin vaxtı çoxdan yetib.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
 “Yeni Müsavat”

ABS səfirliyi “Həftə” proqramının müəllifinə yenidən cavab verib. Vaşinqtonun anti-Azərbaycan siyasətdə ittiham edilməsi yenə diplomatik korpusun etirazına səbəb olub: “Son vaxtlar uydurma ABS xoxanlarına qarşı məktəb həyatındakı dalaşqanlara xas sözlər işlədilir. Bu ayın “ən məşhur”ları AzTV-nin “Həftə” verilişinin “açıq şantaj” və “namərdlik” sözləri oldu. Yaxşı cəhddir, ancaq bu, diqqəti Azərbaycanda 300 nəfərdən artıq siyasi məhbusun əsassız ittihamlarla həbsdə olmasından və onların bayramlarını ailələrindən uzaqda keçirmələrindən yayındıra bilməyəcəkdir”, - səfirliyin Facebook hesabındakı məlumatda deyilir.

“ABS-in indiki administrasiyası bütün vasitələrlə Azərbaycanla münasibətlərinə xələl gətirmək məqsədini güdür”. Bu barədə isə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidməti idarəsinin rəisi Ayxan Hacızadənin ABS səfirliyinə cavabında deyilir. O bildirib ki, ABS-in Azərbaycandakı səfirliyinin bütün bunları və əvvəlki təxribat xarakterli şərhlərini ifadə etmək üçün, özünü ifadə azadlığının müdafiəçisi kimi təqdim edən ABS tərəfinin media azadlığına qarşı dözümsüzlüyü heyrət doğurur.

mərdlik” sayılır? Yoxsa əsl “namərdlik” Azərbaycan ictimaiyyətini bu faktlardan yayındırmaq cəhdidir?”

Yeri gəlmişkən, istefa verən səfir Mark Libbi ABS-in Azərbaycana dost olduğunu, Vaşinqtona qarşı ittihamlar səsləndiyini bəyan edib, həftə irəli gedərək “Amerika olmasaydı, “Əsrin müqaviləsi” də olmazdı” deyib. Səfir Bakıda Beynəlxalq İnsan Hüquqları Gününə həsr olunmuş tədbirdə bildirmişdi ki, “insan hüquqları və söz azadlığı uğrunda mübarizə aparanların bir çoxu bugünkü tədbirdə iştirak edə bilmir”.

Bayden hakimiyyətinin Bakıya “son güllələri”

Ekspert hesab edir ki, Azərbaycanla münasibətlərdə Tramp üçün geri dönüşü çətin olacaq vəziyyət yaratmaq istəyirlər

“ABS insan haqlarını siyasi məqsədlərə alət etməməlidir”

ABS-in Azərbaycandakı səfirliyinin insan hüquqlarını müdafiəsi adı altında ölkəmizin daxili işlərinə qarışan növbəti bəyanatını qınayırıq. Bu fikirlər Qərbi Azərbaycan İcmasının bəyanatında yer alıb.

Bəyanatda daha sonra deyilir ki, “bəyanat məzmunu baxımından əsassız, manipulyativ və həqiqətdən uzaqdır. Mövcud ABS administrasiyasının insan hüquqlarının təşviqi adı altında fəaliyyəti tamamilə zərərli və hüquq anlayışı ilə bir araya sığmır.

ABS administrasiyası Ermənistan tərəfindən azərbaycanlıların hüquqlarının pozulması kimi kütləvi insan hüququ problemini gözdən keçirmiş və faktiki olaraq onlara qarşı etnik və dini əsasda ayrı-seçkiliyə yol vermişdir. Bu ayrı-seçkilik insan hüquqları ideyasına vurulan ən böyük zərbədir.

Biz hazırkı ABS administrasiyasını, heç olmasa, son günlərində insan hüquqlarını siyasi məqsədləri üçün alət etməkdən çəkinməyə çağırır və qərbi azərbaycanlıların öz tarixi yurdlarına qayıtması kimi əsl insan hüquqları məsələsini müdafiə etməyə və bu haqq işinə dəstək verməyə səsləyirik”.

“Azərbaycan-ABS münasibətləri qənaətbəxş deyil” - Şəfiyev

Azərbaycan-ABS münasibətləri hazırda qənaətbəxş deyil. Teleqraf.com xəbər verir ki, bu sözləri Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzi (BMTM) İdarə Heyətinin sədri Fərid Şəfiyev 2024-cü ilin yekunlarına həsr olunan mətbuat konfransında deyib.

“907-ci düzəliş ABS-in Azərbaycan-Ermənistan məsələsinə münasibətini göstərir”, - deyə Şəfiyev bildirib.

Siyasi şərhçi Aydın Quliyev

isə bildirdi ki, yaranmış vəziyyət təəssüf doğuran haldır. Amerikanın Bakıdakı səfirliyinin atdığı müəyyən addımların Azərbaycanla yaratdığı gərginlik üzərində düşünüləli mənzərədir. Bu addımlar, hər halda, Bayden administrasiyasını təmsil edən səfirlik tərəfindən atılsa da, bütünlüklə Birləşmiş Ştatların aktivinə yazılan hadisədir: “Sözsüz ki, bu, Azərbaycanla münasibətləri onsuz da yaxşı olmadığı bir mərhələdə daha da gərginləşdirir. Ehtimal etmək olar ki, Bayden administrasiyası gedən ərəfədə Bakıda Donald Tramp administrasiyası üçün pis və ağır miras qoyub getmək fikrindədir. Hər halda, əgər Bayden administrasiyasının son həftələrində belə bir gərginlik yaradan addımlar atılırsa, bunun başqa adı yoxdur. Bakı ilə münasibətlərdə Trampa ağır və aradan qaldırılması o qədər asan olmayacaq miras qoyub getmək cəhdi ortadadır. Bu addım Azərbaycanın da-

xili işlərinə qarışacaq bir addım kimi yozulduğu üçün onun aradan qaldırılması da o qədər asan olmaya bilər. Ancaq Tramp administrasiyası dövründə vəziyyətin necə olacağını indidən proqnozlaşdırmaq çətinidir. İstisna etməyirəm ki, Bayden administrasiyası münasibətləri belə gərginləşdirici addımlar atmaqla Tramp üçün geri dönüşü çətin olan bir vəziyyət yaratmağı da düşünə bilər. Necə ki Ukraynada vəziyyəti daha da ağırlaşdırmaqla, Ukraynaya yardımları artırmaqla Tramp administrasiyasını Ukrayna məsələsində geri dönüşü çətin olan bir tunelə soxmağa çalışırlar, eynilə də Bakı ilə münasibətlərdə Tramp üçün geri dönüşü çətin olacaq bir vəziyyət yaratmaq istəyirlər. Ancaq Trampın qətiyyətli addımlar atmaq cürətində olan siyasətçi olduğunu bildiyimiz üçün vəziyyəti dəyişmək üçün gərəkən addımları atacağını da istisna etməyirəm”.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

“Görünür, ABS-in indiki administrasiyası bütün vasitələrlə xarici əlaqələrinə, xüsusən də Azərbaycanla münasibətlərinə xələl gətirmək məqsədini güdür, xəyali və mifik iddialar üzərində dayanır”, - A.Hacızadə əlavə edib.

Yada salmaq ki, bir həftə əvvəl də AzTV dövlət telekanalında ABS-in Azərbaycana qarşı “zərərli” fəaliyyəti barədə süjet göstərilib. Süjetdə bildirilib ki, son günlərini yaşayan Bayden administrasiyası “qorxaqlıq” nümayiş etdirərək Azərbaycana hücum etmək üçün insan hüquqları amilindən istifadə edir. Bu ittihamlarla əlaqədar ABS-in Bakıdakı səfirliyi öz sahifəsində cavab dərc edib: “Hökumətin azad mediaya və vətəndaş cəmiyyətinə təzyiqləri ilə bağlı beynəlxalq tənqidlər bir səbəbdən irəli gəlir: hökumətin göstərdiyi təzyiqlər. 2023-cü ilin noyabrından bəri 30-dan çox jurnalist və bloggerin həbs edilməsi artıq bir faktır. Bunun səbəbini soruşmaq “na-

XİN rəsmisinin də dedi ki, Bayden administrasiyasının ömrünə sayılı günlər qalmış isə Bakı-Vaşinqton münasibətlərində gərgin atmosfer getdikcə yüksəlir. Artıq gərginlik media resursları ilə ABS səfirliyi arasındakı müstəviyə keçib. Görünür, Ağ Evin hazırkı sahibləri son günə qədər Azərbaycana təzyiqləri davam etdirmək hədəfindədirlər.

Politoloq Oktay Qasımov “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, Bayden administrasiyası fəaliyyətə başlayandan Azərbaycana qarşı siyasəti ilə seçilib və bu siyasəti sona qədər davam etdirməkdə qərarlı görünür: “Co Bayden administrasiyasının ilk günlərindən verilən proqnozlar özünü doğrultdu. İlk günlərdən bəyan edilirdi ki, bu administrasiya ABS tarixinin ən erməniperəst hakimiyyətlərindən bəlkə də birincisi olacaq və Azərbaycana qarşı bütün addımları atmağa ça-

surslarından istifadə edərək Azərbaycana qarşı müəyyən addımlar atmağa çalışır. Dünyanın başqa nöqtələrində də Bayden administrasiyası son “patronlarını” atmaqdadır. Həm Rusiya-Ukrayna müharibəsi ilə bağlı, eyni zamanda Amerika daxilindəki bəzi qərarlarla bağlı biz bunun şahidi oluruq. Administrasiyanın mövqeyi isə təbii ki, ABS-in Azərbaycandakı səfirliyinin də siyasətinə təsir göstərir. Bu gərginliyin əsas səbəbi həmçinin bir çox məqamlarda ABS səfirliyinin lüzumsuz addımları, Azərbaycanın daxili işlərinə qarışmasıdır. Son dövrlər müəyyən həbslərlə bağlı ABS səfirliyinin və Amerikanın dəstəklədiyi QHT-lərin hesabatları, açıqlamaları münasibətləri daha da gərginləşdirir. Son il yarımda birbaşa ABS Dövlət Departamenti tərəfindən verilən təlimatlar əsasında Azərbaycana qarşı sifarişli hesabatlar hazırlanır. Bu da

dırması və Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü, suverenliyini bərpa etdikdən sonra da ABS-in bu realığı qəbul etməməsidir”.

Politoloq qeyd etdi ki, ABS-Azərbaycan münasibətlərində hazırkı gərginliyin Bayden administrasiyasından sonrakı dövrdə davam edib-etməyəcəyi barədə dəqiq fikir söyləmək hələ tez olsa da qarşıdakı dövrdə də Azərbaycana müəyyən təzyiqlər etməyə çalışacaqlar: “Bayden administrasiyasının ən erməniperəst administrasiya olmasını nəzərə almaqla bərabər Amerikanın dünya hegemonluğu iddiasını sürdürmək üçün siyasətini davam etdirəcəyini də unutmamaq olmaz. Demokratiya, söz azadlığı kimi ümumbəşəri dəyərlərdən sui-istifadə etməklə ölkələrə təzyiq göstərməyə çalışacaqlar. Gələcək administrasiyanın da fəaliyyətində bunu zaman-zaman görəəcəyik”.

Türkiyə Suriya üçün 300 minlik ordu quracaq

Ankaranın bu ölkənin şimalında hərbi əməliyyatlar həyata keçirə biləcəyi barədə xəbərlər yayılıb

Türkiyə Suriyanın yeni hakimiyyətinə 300 minlik nizami ordu yaratmaqda kömək edəcək. Bu barədə Suriyanın yeni rəhbərliyini təmsil edən general Əhməd Osman "Turkiye" qəzetinə bildirib.

"Məqsədimiz bir il yarım ərzində 300 minlik ordu yaratmaqdır. Ölkə daxilindəki mürəkkəb vəziyyət bunu zəruri edir", - o bildirib. Onun sözlərinə görə, ilkin mərhələdə 70-80 min nəfərlik silahlı qüvvələrin özəyi formalaşdırılacaq və qısa müddətdə onların sayı 150-200 min nəfərə çatacaq.

"Yaradılacaq orduya İdlibdən "Həyat Təhrir əş-Şam" qruplaşmasının təxminən 40 min üzvü, "Suriya Xalq Ordusunun" 50 min əsgəri, həmçinin keçmiş prezident Bəşər Əsəd rejiminin cinayətlərinə qarşımayan hərbiçilər və kəşfiyyat əməkdaşları daxil olacaq. Bu mərhələdə Türkiyənin hərbi dəstəyi müstəsna əhəmiyyət kəsb edir", - Ə.Osman qeyd edib.

Qəzetin yazdığına görə, türk hərbi kontingenti Suriya ərazisində beş əhəmiyyətli nöqtədə yerləşdiriləcək.

Yada salmaq ki, Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidan Suriyaya səfər edib. Suriyanın yeni hakimiyyətinin lideri Əhməd Şara ilə görüşüb.

Suriyanın şimalında hələ də YPG/PYD terror qruplaşmaları mövcuddur. Həmin terrorçuların məhv edilməsi qardaş Türkiyənin hədəfidir.

Türkiyə Suriyanın şimalında hərbi əməliyyatlar həyata keçirə biləcəyi barədə xəbərlər yayılıb.

Məsələ ilə bağlı Modern.az-a danışan türkiyəli hərbi ekspert Yücel Karauz bildirib ki, Türkiyənin hər vəziyyətə uyğun planları var: "Suriya tərəfindən Türkiyənin sərhədləri ilə bağlı hər hansı təhdidin meydana gəlməsinə şahidlik etsək, buna qarşı alternativ planlarımız mövcuddur. Türk Silahlı Qüvvələri, Türkiyə Cümhuriyyəti dövləti həmin hədəflərinə çatmaq əzmindədir. Fəqət Türkiyənin hazırda prioriteti xarici işlər naziri Hakan Fidanın, cənab prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın da qeyd etdiyi kimi, Suriyanın birliyinin, tək bayraq və konstitusiya altında idarə olunmasının tərəfdarıdır. Eyni zamanda istəyimiz Suriyadakı bütün terror qruplaşmalarının silahlarını buraxıb ölkəni tərk etməsi istiqamətindədir. Dolayısı ilə gözləmə mövqeyindəyik. Konstitusion nizamın qurulmasını, ölkədə iqtidarın möhkəmlənməsini, tək bayraq, tək ordu altında Suriyanın birləşməsinə gözləyirik".

Hərbi ekspert vurğulayıb ki, vətəndaş müharibəsi çıxarsa, yaxud xaos vəziyyəti yaranarsa, Türkiyə lazımi addımları atacaq: "Birlik olmasa, Suriyada terror qruplaşmaları mövcudluğunu saxlasalar və ya üçüncü ölkələr burada fəaliyyətlər həyata keçirə, bilinməlidir ki, Türkiyə Cümhuriyyəti dövləti də lazımi addımlar atmaq əzmindədir. Bununla bağlı terrorizm, terrorçu haradadırsa, tapıb məhv etmək siyasətimiz var. Lakin indiki vəziyyətdə xarici işlər nazirimiz də Dəməşqi ziyarət edib. Ərazi bütövlüyü təmin olunmuş, xalqın iradəsini təzahür etdirən demokratik quruluşun Suriyada hakim olması tərəfdarıyıq. Vətəndaş müharibəsi çıxarsa, yaxud xaos vəziyyəti yaranarsa, Türkiyə lazımi addımları atacaq".

□ "Yeni Müsavat"

Türk Dövlətləri Təşkilatı (TDT) ortaq türk əlifbası qərarından sonra Türk dünyasının ortaq xəritəsinin hazırlanması ilə bağlı razılığa gəlib. "Yeni Müsavat" bildirir ki, bu barədə Türkiyə Müdafiə Nazirliyinin Xəritəçəkmə İdarəsinin baş direktoru general-mayor Osman Alp məlumat verib.

O, Ankarada TDT-nin Xəritəçəkmə Qurumunun 1-ci toplantısında TDT və Türk dünyası xəritəsinin hazırlanması ilə bağlı razılığa gəldiyini açıqlayıb: "Ankarada keçirilən ilk görüşdə TDT ölkələri arasında kartoqrafiya sahəsində əməkdaşlığın ilk praktiki tətbiqi olaraq, Türk Dövlətləri Təşkilatı və Türk dünyası xəritələrinin hazırlanması ilə bağlı konsensus əldə olundu". General bu kontekstdə türk dövlətlərinin ortaq tarixi keçmişlərinə diqqət çəkib: "Türk dili kimi xəritənin də ölkələrimizi bir araya gətirəcəyini, birliyimizi, həmrəyliyimizi təmin etməyə mühüm töhfə verəcəyini düşünürük. Ortaq türk dünya xəritəsi ortaya çıxdanda o xəritəyə baxan bütün vətəndaşlarımız coğrafi baxımdan uzaq görünən türk dövlətlərinin əslində çox yaxın olduğunu anlayacaqlar. Türk birliyini hiss etdirməyin və göstərməyin ən həyəcanlı və asan yolu xəritədir. İnənə ki, ortaq Türk dünyası xəritəsi oxşar cəhətlərimizi və zəngin türk mədəniyyətini asanlıqla göstərəcək. Bu xəritə türk birliyi adına tarixi və mədəni bağları olan türk dövlətlərini bir araya gətirəcək əhəmiyyətli bir simvol olacaq. Birlikdə hazırlayacağımız xəritə bu dövlətlərin mənşəyinə, tarixinə və mədəniyyətinə işarə edəcək, türk dövlətlərinin tarix boyu qurduğu bağları əyani şəkildə görüb anlamaya imkan verəcək".

Təsadüfi deyil ki, Prezident İlham Əliyev cari ilin 14 fevralında keçirilən andıçma mərasimində Türk dünyasına böyük önəm verdiyini yüksək tribundan bəyan etmişdi. Sitat: "Biz beynəlxalq təşkilatlarla bağlı bundan sonra da öz addımlarımızı atacağıq, ilk növbədə, Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində səylərimizi davam etdirəcəyik. Bu, bizim üçün prioritetdir". **Azərbaycanın yürütdüyü siyasətin bunu aydın göstərdiyini vurğulayan dövlət başçısı daha sonra deyib:** "Bu, bizim üçün əsas beynəlxalq təşkilatdır, çünki bu, bizim ailəmizdir. Bizim başqa ailəmiz yoxdur. Bizim ailəmiz Türk dünyasıdır".

Budur, Türk Dövlətləri Təşkilatı artıq növbəti mühüm addımı atır ki, bu da təqdir olunur. Proseslər Turanın qurulmasına, Zəngəzur dəhlizinin yenidən işlək hala gətirilməsi ilə uzun müddət ayrı salınmış türk dövlətləri arasında körpülərin bərpasına aparır. Özü də Zən-

Türk Dövlətləri Təşkilatında "Turan" xəritəsi qərarı

400 milyonluq türk coğrafiyası üçün təhlükəsizlik çətrini yaradılır; **deputat Elçin Mirzəbəyli:** "Bir müddət öncə ortaq əlifbamız yaradıldı, indi isə xəritəmiz yaradılır - niyyət və mesaj ortalıqdadır"

gezur dəhlizinin - Turan qapısının açılması həm də Avropa və Asiya arasında birləşdirici rol oynayacağını nəzərə alsaq, bu, həm də dünyanın ayrı-ayrı qütblərindəki türklər arasında da birləşdirici vasitə rolunu oynayacaq, deyə bilərik. Söhbət təbii ki, Avropadakı türklərlə, Çindəki uyğurlar və digər türk qardaşlarımız arasında əlaqənin formalaşdırılmasından gəlir. Yeri gəlmişkən, Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidan bu ilin iyununda Çin Xalq Respublikasına səfəri çərçivəsində təsadüfən Sincan Uyğur muxtar bölgəsini ziyarət etməmişdi. Kaşqar və Urumçi şəhərlərində olan türkiyəli nazir burada Sincan Uyğur Muxtar Rayonunun partiya katibi Ma Sinruy və muxtar rayon hökumətinin rəhbəri Erkin Tuniyazla görüşmüşdü. Nazir Urumçi şəhərində "Yanghang" məscidi və Beynəlxalq Böyük Bazarı gəzib, yerli əhali ilə görüşərək türk qadınla diqqətçəkən söhbət etmişdi. Bunun özü tarixin sınaqlarına məruz qalmış uyğur türkləri ilə bağlı aydın mesaj idi. Bütün bu gedişatın fonunda türk coğrafiyasının ortaq xəritəsinin hazırlanması məntiqlə uyğundur və olduqca mühüm məsələdir. Bu, həm də 21-ci əsrin Türk əsri olacağı barədə hələ ötən əsrdən leksikona daxil olan gözləntinin reallaşmasının daha bir sübutudur. Dünyada yaşayan 400 milyona yaxın türkün mövcud olduğu ərazilərin xəritəsi hazırlarısa, bu, həm də türk kimliyinin heç bir məkanda, həmçinin ucqarlarda sahibsiz olmadığı anlamını verir, necə ki, Azərbaycan öz torpaqlarını işğaldan azad edərkən daim Türkiyənin dəstəyini gördü, yaxud

İraq və Suriyadakı türkmən qardaşlarımızın üz tutduğu ünvən Türkiyə oldu və bu gün də onların təhlükəsiz şəraitdə geri qayıdışı təmin olunur. Ümid edirik ki, türklərin müdafiəsi sivil formada həllini tapacaq və təhlükəsizlik çətrini qurarkən Turan ordusunun işə qanşmasına ehtiyac olmayacaq.

Deputat Elçin Mirzəbəyli "Yeni Müsavat"a açıqlamasında öncə qeyd etdi ki, Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) Xəritəçəkmə Qurumunun yaradılması faktının özü çox önəmli hadisədir və TDT-nin institutlaşması istiqamətində atılan mühüm addımlardan biri kimi dəyərləndirilməlidir: "Son bir neçə il ərzində, demək olar ki, bütün istiqamətlər üzrə TDT-nin təşkilatlanması prosesini müşahidə edirik və bütün bunlar, sadəcə TDT-nin beynəlxalq təşkilat statusunun möhkəmləndirilməsi kimi qəbul olunmalıdır. Beynəlxalq təşkilatların institutlaşması prosesinin bütün istiqamətləri əhatə etməsi zəruri deyil. Bir qayda olaraq, beynəlxalq təşkilatların institutlaşması prosesində, ən yaxşı halda dövlət və hökumət başçıları zirvəsinin, xarici işlər nazirləri şurasının və parlamentlərarası təsisatların yaradılmasını müşahidə edirik. TDT isə üzv dövlətlərdə mövcud olan bütün mərkəzi idarəçilik sistemləri müstəvisində təşkilatlanır. Bu, TDT-nin, qənaətimə görə, Avropa İttifaqının təşkilati-hüquqi modelində təşkilatlanmasına işarə edir". **E.Mirzəbəyli xatırladı ki, bir müddət öncə ortaq əlifbamız yaradıldı, indi isə xəri-**

təmiz yaradılır: "Niyyət və mesaj ortalıqdadır. Türk dövlətləri, öz vətəndaşları ilə yanaşı, bölgədə yaşayan bütün xalqların təhlükəsizliyini, rifahını təmin etmək üçün təşkilatlanır və vahid bir güc mərkəzinə çevrilir. Cənab Prezidentin də qeyd etdiyi kimi, əcdadlarımızın vəsiyyəti yerinə yetirilir. Tarix sübuta yetirdi ki, ədalətin, haqqın başqalarının ümidinə buraxılması zülmün, istibdadın ərsə çıxmasına zəmin yaradır. Dünyanın, ən azından Avrasiyanın türkün ədalətinə, mərhəmətinə ehtiyacı var və bu gün o gündür! Türk dünyasının vahid xəritəsi, eyni zamanda bizim dil və mədəniyyət birliyimizi nümayiş etdirməklə yanaşı, tarixi coğrafi bağlarımızın da bütövlüyünü göz önünə sərgiləyəcək. Bizə son 150-200 il ərzində Altay nəzəriyyəsini sınımaqla, ana südü kimi həlal torpaqlarımızı mənimsəyərək hazırda sahib olduğumuz torpaqlara da "gəlmə" olduğumuzu" təlqin etməyə çalışanlara Türk Dövlətlərinin xəritəsi, zənnimcə, ən böyük cavabdır". Amma deputat hesab edir ki, bununla da kifayətlənmək lazımdır deyil: "Göytürk xaqanlığından başlayaraq, bu günədək mövcud olan bütün türk dövlətlərinin ortaq xəritələrini hazırlamaq lazımdır. Metədə, Bilgə xaqan da, Atilla da..., Sultan Səlim də, Şah İsmayıl da, Əmir Teymur da... bizimdir. Tarix boyu yaradılan bütün Türk Dövlətləri və onların qurucuları bizim əcdadlarımızdır, babalarımızdır".

□ E.PAŞASOY,
"Yeni Müsavat"

Ötən həftəsonu Avropa Parlamenti hakimiyyətin vətəndaş cəmiyyətinə və KİV-ə qarşı repressiyalarını pisləyən qətnamə qəbul edib. Sənədin preambulasında deyilir ki, “2023-cü ildən Azərbaycan hakimiyyəti vətəndaş cəmiyyətinə, siyasi müxalifətə, hüquq müdafiəçilərinə, LGBTİ+ icmasına sistemli repressiyalarla məşğuldur”.

Ötən il Avropa Şurası Parlament Assambleyasının LGBT nümayəndələrinin hüquqları üzrə məruzəçisi, belçikalı deputat Kristof Lakroix “Azərbaycanda bu kateqoriyadan olan şəxslərə təzyiq halları ilə bağlı xəbərlərdən narahatlığını bildirib”.

“Azərbaycanda LGBT şəxslərin və onların hüquqlarını müdafiə edən fəalları növbəti dəfə polis əməkdaşlarının hədəfinə çevrilməsi ilə bağlı yeni xəbərlər məni dərinəndən narahat edir”, - Lakroix bildirib.

Proseslər onu göstərir ki, zaman-zaman Azərbaycana qarşı bu kampaniya müəşəkil şəkildə təşkil edilir. Azərbaycan qərəzli münasibəti şübhə doğurmayan Avropa Parlamentinin bir sıra deputatları da cəmiyyətimizə yad məsələlərin, habelə LGBT hüquqlarının təşviq edilməsini tələb edib. Avropa Parlamenti bir müddət əvvəl Al-ni “LGBT-nin azad zonası” elan edib. Hələ 2020-ci il martın 11-də Avropa Parlamenti cinsi azlıqların nümayəndələrinin hüquqlarının son vaxtlar getdikcə daha çox diskriminasiyaya məruz qaldığı ölkələrin siyahısını hazırlamışdı.

LGBT mövzusunda (plyus) qoyaraq şişirdilməsi, bu proseslərin məqsədyönlü şəkildə təşkil edilməsi aydın sezilir. Azərbaycandakı ənənəvi ailə dəyərlərinə verilən yüksək qiymətlə heç cürə barışa bilməyən dairələrin LGBT kampaniyası əvvəlki kimi iflasa məhkumdur.

Hüquq müdafiəçisi Novella Cəfəroğlu “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında sərt danışıqla yanaşı, həm də Azərbaycan hökumətinə bir çağırış da etdi: “Avropa parlamenti təkə LGBT-ni yox, o

hərbi cinayətkarlar, separatçılar sayılan 23 nəfər erməni də müzakirə edib. Bütün bu canfəşanlıqla verilmiş qərar bizə qəbul etdirilə bilməz. Bu, ilk növbədə milli dəyərlərimizə toxunan bir məsələdir. Amerikanın yeni seçilmiş prezidenti çağırış edib ki, bizim bütün leksikonumuzdan LGBT çıxmalıdır. Qadın qadıncı, kişi də kişi. Amerika kimi dövlətlərdə bu durum çox bərbad vəziyyətdədir. Yaxşı ki, ərəblər oralara qaçqın kimi gəldilər. Onların hesabına bu məsələdə ayaqda dayana bildilər. Bu, gülməli deyil, faciəli durumdur. Amma Avropa Parlamentinin heç vecinə deyil”.

AĞ Partiya başqanının I müavini, siyasi şərhçi Əhəd Məmmədli hesab edir ki, LGBT bütün cəmiyyətlərə, insanlığa, ölkələrə və xalqlara təhlükə yaradan bir bələdir: “Əvvəla, onu deyim ki, liberalizm kommunizm kimi avtoritar, totalitar bir ideologiyadır. Siz, məsələn, onların soyduqları qanunlara zidd bir söz dediyinizdə, ona qarşı gəldiyinizdə, görün sizi neyirlər? Sizə senzura tətbiq edirlər və cəmiyyətə qarşı çıxarırlar. Məsələn, xalqın söz haqqını inkar edirlər, cəmiyyətə qarşı çıxırlar. Üzr istəmədin, sən bitdin. Fərq etmir sən kim sən, nə qədər məşhursan. Bunlara heç nəyin dəxli yoxdur. Bir sözlə, dəyərlər nədir bilmirlər, anlamaq istəmirlər. LGTB-yə qarşı bir söz de, nəticəsini gör. LGBT-yə qarşı bir söz deyəndə imtina etməyə məcbur qalırlar. Biz bunu görürük. Avropada bəzi futbolçular, məsələn, müsəlman futbolçular, həmin bayrağı geyinməkdən imtina edirlər. Gördünüz mü, o futbolçular necə təzyiqlərə məruz qalırlar. Məsələn, bu yaxınlarda Qətərdə bu

Avropanın Azərbaycanda “LGBTİ dərdi”

Ölkəmizin ənənəvi ailə dəyərlərinə verilən yüksək qiymətlə heç cürə barışa bilməyən dairələrin iyrenc kampaniyaları iflasa məhkumdur

cür bir hadisə baş vermişdi. Futbolçu onların məlum rəngli bayraq rəngində olan köynəyini geyməkdən imtina etdi. Verilən məlumata görə, bütün futbol komandası da komanda yoldaşına dəstək vermiş, həmfikir olmuşdu. Həmçinin bir Avropa ölkəsində, müsəlman ölkəsindən olan bir futbolçu həmin bayrağı geyinməkdən imtina etmişdi. İblis həmişə çalışır ki, pislilikləri gözəl adlarla, gözəl xətlərlə, gözəl rənglərlə, belə deyək, bəzəsin. Fikir verin, mavi rəng bunların əsas rəngidir, çox gözəl bir rəngdir. Amma “mavi” deyəndə həm də kim yada düşür, LGTB. Və yaxud da

rəngləri götürüblər, o göyqurşağının rəngini alıblar, bir çox bütün rəngləri. Əvvəl təkə mavi rəng idi, indi isə bütün rənglərə sahibləniblər. Avropanın hazırda LGBT-nin təsiri altında olduğunu, liberalizm ideologiyasının LGBT-nin təsiri altında qaldığını göstərmək istəyirlər. Avropa artıq LGTB-nin tam əsarəti altındadır. Liberalizm ideologiyasının LGTB yanaşması önə çıxıb. Tramp bu barədə fikirlərini bildirib. Onun bəzi fikirləri çox sərtədir. Ümid edək ki, dediyi kimi də olacaq. LGBT uzun müddətdir ki, Avropada hakim ölkənin yeni seçilmiş prezidenti cinsi azlıqlara qarşı sərt

yanaşma ilə LGBT cəmiyyətinə də təzyiq altında saxlayır. Bu ideologiyayı qəbul etmək istəyən ölkələrə dərs olmalıdır ki, onların demək olar ki, dünyanın hər yerində adamları və nümayəndələri var. Onlardan, belə deyək, alət kimi istifadə olunur həmin ölkələrə, o ölkələrin hakimiyyətlərinə, ümumiyyətlə, cəmiyyətlərinə qarşı. Çünki LGBT təkə bir hakimiyyət üçün təhlükə yaradan bələ deyil, bu, bütün cəmiyyətlərə, insanlığa, ölkələrə və xalqlara təhlükə yaradan bir bələdir”.

AMİP liderinin köməkçisi, politoloq Əli Orucovun sözlərinə görə, bir çox ölkələrdə LGBT-yə qarşı aqressiyanın, şiddətin və qadağaların tətbiq olunmasına baxmayaraq ölkədə yaşayan cinsi azlıqlar özlərini rahat və təhlükəsiz hiss edirlər. Halbuki mühafizəkar və dini inancların olduğu cəmiyyətimizdə belə hallar qadağa olunmalıdır: “Qonşu Gürcüstanda LGBT-nin fəaliyyəti, təbliğati və reklamı qanunla qadağan olunub. Hətta ABŞ kimi demokratiyanın beşiyi sayılan ölkənin yeni seçilmiş prezidenti cinsi azlıqlara qarşı sərt

mövqedədir və onların Amerika cəmiyyətində yerinin olmadığını bəyan edib. O, çıxışında bildirib ki, ABŞ-da qadın və kişi cinsi var. Azərbaycanda da analoji olaraq LGBT-nin fəaliyyətinin, təbliğinin və reklamının qadağan olunması barədə qanun qəbul etməli, ailə və milli dəyərləri sarsıdan bu bələdan cəmiyyətin mühafizəsi üçün ciddi addımlar atılmalıdır. Qərbin necə reaksiya verəcəyinə məhəl qoyulmadan bu işi tezliklə reallaşdırmaqda fayda götürərik. Qərb çalışır ki, dövlətin dayaqlarına ciddi təhdid yaradan halların geniş əl qol açmasına nail olsun. Buna isə qətiyyən yol vermək olmaz. LGBT icmasının Azərbaycanda diskriminasiyasından narahat olan Avropa Parlament Ermənistanda cinsi azlıqların, cinsi orientasiyasını dəyişənlərin qəddar şəkildə qətlə yetirilməsindən məlumdatsız deyildir. Eləcə də Gürcüstanda belə halların mütəmadi baş verdiyinin üzərindən sükutla keçir. Ancaq Azərbaycanda belə şəxslərin özlərini sərbəst hiss etmələrinə Avropa Parlamenti tərəfindən nədənsə tərsinə izahı verilir və fantaziyalar uydururlar. Bir da vurğulamaq istərdim ki, Azərbaycan LGBT-yə qarşı çox ciddi və sərt addımlar atmalı, həmçinin bu xəstəliyin müalicəsi üçün məcburi reabilitasiya mərkəzləri yaratmalıdır. Azərbaycan cəmiyyətində qeyri-sağlam mühitin yaradılmasına səy edənlərin də, bunun dəstəkləyənlərin də qarşısı qətiyyətlə alınmalıdır”.

□ **Cavanşir ABBASLI,**
“Yeni Müsavat”

Cəmiyyət TikTok-çuların həbsinə nə deyir?

İfadə azadlığı adı altında əxlaqsızlığı təbliğ edənlərin həbsi alqışlanır: hücumlar, nalayiq ifadələr, söyüşlər və...

TikTok sosial şəbəkəsində müxtəlif adlar altında əyləncə yarışları təşkil etməklə əxlaqsızlığı təbliğ edən şəxslərə qarşı polis əməkdaşları tədbirlər görür.

Vətəndaşların narazılığına səbəb olan əmin_resad” və “azerzahid6669966” adlı istifadəçilərin TikTok-çuların iştirakı ilə təşkil etdiyi yarışmalarda baş verən canlı yayımları.

Cəmiyyətdə birmənalı qarşılanmayan bu hərəkətlərlə bağlı aparılan araşdırmalar çərçivəsində “əmin_resad” adlı TikTok səhifəsinin idarəçiləri - Abdullayev Emin və Rəşad qardaşları, “azerzahid6669966” adlı səhifənin idarəçisi Azər İsmayilov və digərləri saxlanılıblar.

Polis əməkdaşlarının həyata keçirdiyi əməliyyat nəticəsində canlı yayımlarda hamının diqqətini cəlb edən İlhamə Elşadqızı da saxlanılıb.

TikTok-da kустar üsulla kimyəvi maddələrin birləşməsindən təhlükəli partlayış yaratmaqla kütləvi paylaşımlar

edən şəxs həbs edilib.

Bu barədə Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, Bərdə rayonunda partlayıcı maddə hazırlayaraq görüntülərini TikTok sosial şəbəkəsində yayan şəxs mü-

əyyən olunub. Polis əməkdaşları tərəfindən keçirilən tədbirlərlə 2003-cü il təvəllüdlü Ziyadov Xanlar saxlanılıb.

“Onun yaşadığı ünvana baxış zamanı partlayıcı maddənin hazırlanması üçün vasitələr və partlayıcı istifadə etdiyi bare-

də TikTok sosial şəbəkəsində yayımladığı görüntü aşkarlanaraq maddi sübut kimi götürülüb. Faktla bağlı Bərdə Rayon Polis Şöbəsinə cinayət işi başlanılıb, X.Ziyadov həbs edilib. Araşdırmalar davam etdirilir”, - məlumatda qeyd olunub.

“İfadə azadlığı insanın fundamental hüquqlarından biridir. Hər bir şəxs qanuni yollarla istədiyi məlumatı əldə edə, onu işləyib yayımlaya, müxtəlif formalarda - sözlə, davranışla, hərəkətlə özünü ifadə edə bilər. Bu, insanın təməl haqqıdır. İnternetin mövcudluğu və sosial şəbəkələrin yaranması bu hüquqların həyata keçirilməsi üçün geniş imkanlar təqdim edir. Ancaq ifadə azadlığı heç bir halda başqalarının hüquqlarını pozmaq, əxlaqsızlığı təbliğ etmək, milli dəyərlərə qarşı səlib yürüşü keçirmək vasitəsinə çevrilməməlidir”.

Bu sözləri Axar.az-a media eksperti, professor Qulu Məhərrəmi Azərbaycanda əxlaqsızlığı təbliğ edən bəzi tiktokerlərin saxlanması haqqında danışarkən deyib.

Onun sözlərinə görə, sosial platformalarda nalayiq ifadələrin işlənməsi, insan əxlaqına və insani dəyərlərə qarşı çağırışlar edilməsi yol verilməzdir: “Bugünlərdə Tiktokla bağlı ciddi problemlər müzakirə edilir. Dünyanın bir çox ölkəsində bu platforma

qadağan olunur. Bunun səbəbi həmin platformadan istifadə edərək milli dəyərlərə hücumlar, nalayiq ifadələr, söyüşlər və mövcud ictimai quruluşu zorla dəyişdirmək çağırışlarıdır. Belə görünür ki, bəzi ölkələr artıq bu platformanın necə təhlükəli olduğunu dərk edirlər və tədbirlər görürlər. Bir tərəfdən insan hüquqları və ifadə azadlığı önəmlidir, digər tərəfdən isə cəmiyyətin ümumi əxlaqı və insani dəyərləri qorunmalıdır. Azərbaycanda da TikTok-un bağlanması ilə bağlı çağırışlar var və bəzi hallarda bu çağırışlara haqq qazandırmamaq mümkün deyil”.

Professor qeyd edib ki, cəmiyyətin əxlaqına və mənəvi dəyərlərinə təhlükə törədən hallar qanunla tənzimlənə bilər: “Son zamanlarda Daxili İşlər Nazirliyinin xətti ilə TikTok üzərindən qanun pozan şəxslərin həbsi həyata keçirilir. Hesab edirəm ki, bu cür hallar törədən şəxslərə ciddi xəbərdarlıq edilməli və davranışlarını təkrarlamamaları üçün tədbirlər görülməlidir. Əgər platformada cəmiyyətin əxlaqına və mənəvi dəyərlərinə təhlükə törədən hallar varsa, qanunvericiliyə uyğun olaraq səbəkarlar cəzalandırılmalıdır”.

Dekabrın 23-də hüquq-mühafizə orqanları Səhiyyə Nazirliyində əməliyyat keçirib və 6 nəfər vəzifəli şəxs saxlanılıb. Hələlik onlardan yalnız birinin kim olduğu bəl-
 lidir. Həmin şəxs adı son günlərdə saxta sertifikat məsə-
 ləsi ilə bağlı gündəmə gələn nazirliyin İnsan resursları, elm və
 təhsil şöbəsinin müdiri Səidə Rüstəmovadır.

Qeyd edək ki, səhiyyə na-
 ziri Teymur Musayev bildirib
 ki, bir ildən artıqdır ki, Səhiyyə
 Nazirliyinə bir qrup plastik
 cərrah tərəfindən saxta plas-
 tik cərrahlarla bağlı müraciət
 olunub. O qeyd edib ki, aidiy-
 yəti qurumlarla birgə ilkin
 araşdırmalar aparılıb. "Araş-
 dırmalar nəticəsində saxta
 həkimlərin sosial media vasi-
 təsilə vətəndaşlara yanlış
 məlumat verərək, onları özlə-
 rinə cəlb edərək, saxta müali-
 cə üsulları kimi cinayət əməl-
 ləri aşkar edilib. Bununla əla-
 qədar toplanmış materiallar
 Baş Prokurorluğa göndərildi
 və işçi qrupu yaradıldı. Bu
 saxta cərrahlarla bağlı məlu-
 matlar jurnalist araşdırması
 nəticəsində cəmiyyətə təq-
 dim edildi. Lakin bununla
 bağlı bir ilə yaxındır ki, işlər
 görülüb. Müəyyən normativ
 aktlar qəbul edilib, ixtisas də-
 yişdirmələri dayandırılıb. Hər
 bir şəxs barədə xüsusi araş-
 dırmalar aparılıb".

Qəzet çapa hazırlanarkən
 rəsmi açıqlama olmadığından
 daha hansı vəzifəli şəxslərin
 saxlanıldığı belli deyil. Ancaq
 nəzərə alsaq ki, hazırkı
 həbslər bir müddət əvvəl Baş
 Prokurorluq və DİN-in saxta
 plastik cərrahlarla bağlı araş-
 dırması çərçivəsində baş tu-
 tub, o zaman saxlanılanlar
 arasında nazirlikdə və ona ta-
 beli qurumlarda məhz bu sa-

həyə cavabdeh olanların, elə-
 cə də Sertifikasiya Komissi-
 yasının üzvlərinin ola biləcə-
 yini ehtimal etmək mümkün-
 dür.

Bakupost.az yazır ki,
 Azərbaycanda son 14 ildə
 müxtəlif sahələrdən olan hə-
 kimlərə plastik cərrah sertifikatı
 verilməsi proseduru-
 nun necə həyata keçirilməsi
 müəmmallarla doludur. Belə
 ki, "Təhsil haqqında" Azər-
 baycan Respublikası Qanu-
 nunun tətbiq edilməsi barə-
 də" Azərbaycan Respublikası
 Prezidentinin 2009-cu il 5
 sentyabr tarixli 156 nömrəli
 Fərmanının 1.14-cü bəndinin
 icrasını təmin etmək məqsə-
 didə Nazirlər Kabineti 18
 mart 2010-cu ildə "Reziden-
 tura təhsilinin məzmunu və
 təşkili Qaydaları" təsdiq edib.
 Bu qaydaların təsdiqindən
 sonra hansısa həkimin kurs
 bitirməklə plastik cərrah ol-
 masına rəsmən qadağa qo-
 yulub.

Ancaq buna baxmayaraq,
 həmin tarixdən sonra da plas-
 tik cərrahlara Səhiyyə Nazirli-
 yinin Sertifikasiya Komissi-
 yası tərəfindən sertifikatlar veril-
 məkə davam edib. Bəzi
 plastik cərrahların sosial şə-
 bəkədə paylaşıqları certifi-
 katlar da bunu təsdiq edir.
 Maraqlıdır, 2010-cu ildə Hə-
 kimləri Təkmilləşdirmə İnsti-
 tunda plastik cərrahlar üçün

“Plastik cərrahlar” işində yeni həbslər gözlənilir

Saxlanılanlar arasında nazirlikdə və ona tabeli qurumlarda məhz
 bu sahəyə cavabdeh olanların, eləcə də Sertifikasiya
 Komissiyasının üzvlərinin ola biləcəyini ehtimal etmək mümkündür

kursların qadağan edilməsindən sonra Sertifikasiya Komissiyası hansı əsasla müxtəlif sahə həkimlərinə plastik cərrah sertifikatı verib?

Ancaq faktiki olaraq, son 14 ildə yüzlərlə həkimə plastik cərrahiyyə ilə məşğul olmaq icazəsi verilib. 2019 və 2020-ci illərdə plastik cərrah-

lara verilən sertifikatlardan isə aydın olur ki, hazırda saxlanılan Səidə Rüstəmov bu sənədləri Sertifikasiya Şurasının katibi kimi imzalayıb.

Bəlkə düşünmək olardı ki, həmin vaxt, yəni 2019-cu ildə o, Sertifikasiya Şurasının sədri olub. Amma heç bir mənbədə onun bu komissiyanın sədri olması barədə məlumata rast gəlmək mümkün deyil. Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunun dosenti, tibb üzrə fəlsəfə doktoru Akif Əfəndiyev Bakupost.az-a açıqlamasında bildirib ki, İ.Qasımov heç vaxt bu komissiyanın sədri olmayıb: "İlqar müəllin heç vaxt sertifikatı komissiyasının sədri olmayıb. O, nazir müavini və sertikata nazir müavini kimi qol çəkir. Sertifikatları komissiya hazırlayıb, verir Səhiyyə Nazirliyinə, nazirlikdə isə ya nazir, ya da onun müavini imzalayıb. Sertifikatları imzalamaq İlqar müəllimə həvalə olunub".

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
 "Yeni Müsavat"

Müəllimlərə xüsusi kartlarla güzəştlər olacaq - amma nə vaxt ?

Bu kartlar vasitəsilə müəllimlər özlərini daha dəyərli hiss edəcək və
 peşəkar fəaliyyətlərinə daha böyük motivasiya ilə yanaşacaqlar

Azərbaycanda müəllimlər üçün gələn ildən etibarən bir çox güzəştlərin tətbiq edilməsi nəzərdə tutulub. Belə ki, təhsildə fərqlənən müəllimlərə xüsusi güzəştli təhsil kartları təqdim olunacaq.

Hazırda dünyanın bir çox ölkəsində bu təcrübədən istifadə edilir. Güzəştli kartlar müəllimlərin peşəkar və şəxsi həyatlarını asanlaşdırmaq məqsədilə müxtəlif sahələrdə imtiyazlar təqdim edir. Bu kart vasitəsilə müəllimlər nəqliyyat, yaşayış, muzey, teatr və digər mədəniyyət obyektlərində endirimlərdən yararlanırlar.

Azərbaycanda bu istiqamətdə ölkənin aparıcı banklardan biri ilə görüş keçirilib. Görüş zamanı hansı müəllimlərin müəyyən oluna-
 cək güzəştlərdən istifadə edəcəyi müzakirə olunub.

Təhsil İnkişafı Fondundan bildirilib ki, yaxın gələcəkdə müəllimlər üçün təhsil kartlarının yaradılması istiqamətində

müvafiq addımlar atılacaq. İlk olaraq bir neçə ay ərzində gəniş araşdırma aparılacaq.

Mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışan **təhsil eksperti Kamran Əsədov** deyir ki, müəllimlər üçün xüsusi güzəştlər təqdim edən kartların tətbiqi, onların sosial rifahını artırmaq, peşəkar fəaliyyətlərini dəstəkləmək və cəmiyyətdəki nüfuzunu daha da yüksəltmək baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Ekspertin fikrincə, Azərbaycanda belə bir təşəbbüsün tətbiqi, xüsusən də təhsil sektorunda çalışanların həyat keyfiyyətini yaxşılaşdırmaq baxımından böyük fayda gətirə bilər: "Müəllimlər üçün kartlar aşağıdakı sahələr-

də güzəştlər təqdim edə bilər. İctimai nəqliyyat güzəştləri müəllimlər üçün ən vacib imtiyazlardan biridir. Belə ki, bir çox müəllim iş yerlərinə gündəlik ictimai nəqliyyatla gedib-gəlir və bu sahədə güzəştlər onların xərclərini ciddi şəkildə azalda bilər. Türkiyədə müəllimlər üçün təqdim olunan xüsusi nəqliyyat endirimləri (təxminən 40-50%) Azərbaycanda da tətbiq edilə bilər.

Mədəniyyət və əyləncə sahəsində müəllimlərə təqdim edilən güzəştlər onların asudə vaxtlarını daha səmərəli keçirməsinə şərait yaradır. Bu, teatrlar, muzeylər, sərgilər və digər mədəni obyektlərə girişdə endirimlər şəklində ola bilər. Məsələn, Almaniyada müəllimlər muzey və sərgilərə girişdə xüsusi endirimlərdən yararlanırlar, bu da onların intellektual inkişafına töhfə verir. Azərbaycanda belə imtiyazlar həm müəllimlərin maariflənməsinə, həm də onların mədəni həyatda aktiv iştirakına şərait yaradacaq.

Alış-veriş və tədris materialları üzrə güzəştlər müəllimlərin peşəkar fəaliyyətlərini dəstəkləmək üçün vacibdir. Xüsusilə dərsliklər, elektron avadanlıqlar və tədris resurslarının alınmasında güzəştlərin təmin olunması onların işini daha rahat və keyfiyyətli edə bilər. ABŞ-da müəllimlər müəyyən mağazalardan tədris materiallarını 20-30%-ə qədər endirimlərlə əldə edə bilər. Azərbaycanda bu cür təşəbbüslər müəllimlə-

rin tədris prosesində daha yaxşı nəticələr əldə etməsinə kömək edə bilər.

Səyahət və turizm sahəsində müəllimlərə təqdim ediləcək endirimlər onların sosial həyatını zənginləşdirə bilər. Məsələn, İtaliyada müəllimlər dövlət dəstəyi ilə müəyyən turizm marşrutlarından və hotellərdən güzəştli qiymətlərlə istifadə edir. Azərbaycanda müəllimlər üçün bu cür imkanların yaradılması onların iş stresindən uzaqlaşmasına və sosial rifahlarının artmasına səbəb olar.

Statistikaya əsasən, inkişaf etmiş ölkələrdə müəllimlərin 70%-dən çoxu güzəştli kartlardan istifadə edir. Bu cür imtiyazlar onların sosial məqəyyini gücləndirir və işə olan bağlılığını artırır. Azərbaycanda müəllimlər üçün güzəştlərin tətbiqi həm də peşəyə marağı artırmaq üçün effektiv vasitə ola bilər".

Nəticə olaraq, müəllimlər üçün güzəştli kartların tətbiqi onların maddi vəziyyətini yaxşılaşdırmaqla yanaşı, cəmiyyətdəki nüfuzlarını da artıracaq. Belə bir təşəbbüs yalnız müəllimlər üçün deyil, ümumilikdə təhsil sisteminin inkişafı və cəmiyyətin rifahı baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu kartlar vasitəsilə müəllimlər özlərini daha dəyərli hiss edəcək və peşəkar fəaliyyətlərinə daha böyük motivasiya ilə yanaşacaqlar.

□ **Sahənə RƏHİMLİ,**
 Musavat.com

Bölgədə yeni hərbi ittifaq yaranır-Bakının iki qonşusu...

Tramp səlahiyyətlərinə başlayar-başlamaz əsas diqqət verdiyi məsələlərdən biri də İranla bağlı məsələ olacaq-Tehran məcburdur ki...

Artıq bir ilə yaxındır ki, İranla Rusiya arasında bağlanması gözlənilən strateji mütəfiqlik barədə saziş gələn ay imzalana bilər. İran Xarici İşlər Nazirliyinin sözçüsü İsmail Bəqayı belə deyib. Rusiya İranla imzalamaq istədiyi müqavilənin Şimali Koreya ilə imzaladığı müqavilələrin analoqu olacaq. Yeni Moskvanın imzalamaq istədiyi müqavilənin şərtlərinə görə, Rusiyanın ərazisinə hücum İranın ərazisinə hücum deməkdir və bu ölkələr bir-birinə hərbi qüvvə ilə yardım etməlidir.

Təbii ki, Azərbaycanın şimalda və cənubda iki nəhəng qonşusunun hərtərəfli strateji tərəfdaşlıq sazişini əsasən müdafiə sahəsinə yönəltməsi narahatedici halda sayıla bilər. Zaman-zaman hər iki dövlətdən Azərbaycana hərbi təhdidlər olub. Xüsusən son illərdə İran bizi hədələyib, sərhədlərimizdə təlimlər keçirib, hədəyanlar yağdırıb.

ABŞ-ın İranla müharibə edib-etməyəcəyini isə Trampın hakimiyyətə rəsmi gəlişindən sonra biləcəyik. Bu Trampın həmin istiqamətdə hansı qərarlar verməsindən aslıdır. Bununla bağlı müəyyən bəyanatlar səslənir.

İsrail tərəfi də Netanyahunun təmsalında İran xalqına səslənərək, dini lider Ayətullah Xamenei rejiminin devrilməsindən sonra onların nicat tapacaqlarını bəyan edib. Hələlik bu istiqamətdə ideoloji informasiya müharibəsi gedir.

ABŞ-ın yeni prezidenti Donald Tramp "Time" nəşrinə açıqlamasında İranla müharibə ehtimalını istisna etməyib: "İstənilən hər şey baş verə bilər. Bu çox qeyri-stabil situasiyadır". Bu isə onu deməyə əsas verir ki, Tramp səlahiyyətlərinə başlayar-başlamaz əsas diqqət verdiyi məsələlərdən biri də İranla bağlı məsələ olacaq. İran isə özünü sığırtalamalıdır və indilikdə Rusiya ilə saziş Tehran üçün yeganə xilas yolu kimi görünür.

Milli Məclisin deputatı, Ana Vətən Partiyasının sədr müavini Günay Ağamalı hesab edir ki, dünyada baş verən hərbi-siyasi proseslər Rusiya və İran arasında ikitərəfli münasibətlərin inkişafına təkan verdi: "Hər iki tərəf əlaqələri daha da genişləndirmək məqsədi ilə strateji mütəfiqlik sazişi üzərində işlər aparır. Bu saziş tamamilə zərurətdən irəli gələn bir məsələdir. Çünki istər İranın, istərsə də Rusiyanın hal-hazırda bir-birinin dəstəyinə ehtiyacı var. Rusiya və İran imperiya meyilləri fonunda xarici siyasət strategiyası aparən ölkələr olduğu üçün onlar arasında mütəfiqlik münasibətlərinin qurulacağı inandırıcı deyil. Tarixdən də onların uzlaşmaz ritorikası hər kəsə bellidir. Məhz bu səbəbdən Rusiya və İranın yaxınlaşması tamamilə stiativ bir gedişdir.

Prosesləri Rusiya kontekstində şərh etsək, Kreml üçün Ukrayna müharibəsində ucuz İran silahlarından istifadə etməyib. İran üçün də hadisələrin inkişaf perspektivləri təxminən eynidir. Rəsmi Tehranın artan ABŞ və İsrail təhdidləri fonunda Rusiya istehsalı hərbi texnologiyalara ehtiyacı var. Tehran və Moskvanın yaxınlaşmasının Azərbaycanla bağlı birbaşa olmasa da, dolayı yolla əlaqəsi mövcuddur. Belə olduğu təqdirdə Rusiya və İranın hərbi əlaqələrini genişləndirməsi Azərbaycan üçün təhdid səviyyəsində deyil. Bizim Türkiyə kimi güclü mütəfiqimiz var və rəsmi Ankara regional siyasətdə Moskva və Tehranı məğlub etmiş vəziyyətdədir".

AMİP sədrinin beynəlxalq əlaqələr üzrə müavini Elşən Mustafayev şimal qonşumuzun hələ ki, cənub qonşumuzla eyni qayığa minmək niyyətinin olmadığını düşünür: "İranla Rusiya arasında strateji sazişin imzalana biləcəyi ilə bağlı ilk məlumatlar bir neçə il öncə İran mənbələrindən bildirilmişdi. Amma o zaman da ehtimal olunurdu ki, Rusiya belə bir sazişi tezliklə imzalamayacaq və ən azı müqavilənin hazırlanması bəhanəsi ilə uyğun bir zamanı gözləyəcək. Bu gün həmin strateji sazişin imzalanması ilə məsələnin yenidən gündəmə düşməsi o demək deyil ki, Rusiya bunu bu gün imzalamağa hazırdır. Belə ki, İranla

müqavilənin imzalanması onunla eyni qayığa rəsmən minmək deməkdir. Bu da düşündürəm ki, ən azı yaxın gələcəkdə Rusiya üçün uyğun deyil. Çünki, Rusiya gələn ildən Trampın səlahiyyətlərinə başladıqdan sonra Ukrayna ilə bağlı problemin həlli istiqamətində fərqli təkliflərin olacağına ümid edir. Eyni zamanda Suriya probleminin ardından növbəti hədəfin İran olacağı ilə bağlı proqnozlar da verilir. Belə bir ortamda bağlanacaq müqavilə münasibətləri daha da gərginləşdirə bilər. Digər tərəfdən hətta belə bir müqavilə imzalanacağı təqdirdə orada əks olunan maddələrin işlək olacağı sual altındadır. Yeni istənilən halda müqavilə bağlansa da, bağlanmasa da Rusiya öndə hər zaman öz maraqlarını sürəcək və lazım olduğu zaman sitasiyanı öz xeyrinə dəyişmək məqsədilə istənilən danışıqlara getməklə İranla olacaq öhdəliklərindən kənara duracaq. Amma eyni addımı Qərblə anlaşıraqlı İran da ata bilər. Bu gün Qərbdə Rusiya-ya müsbət mesajlar hələ olmadığından İranla strateji müqavilə ətrafında danışıqlar, müzakirələr davam edəcək. Amma bir məsələ var ki, Rusiya ABŞ-la hər hansı danışıqların nəticə verməyəcəyini və müharibənin öz ərazilərinə geniş şəkildə yayılma təhlükəsini görərsə o zaman Şimali Koreya ilə analoji müqaviləni İranla bağlama ehtimalları artacaq. Bundan istifadə etməklə Rusiya İrandan açıq şəkildə hərbi yardım alacaq. Xüsusilə hazırda yaşadığı döyüşən əsgər problemini İranın vasitəsi ilə həll etməyə çalışacaq. Belə bir təcrübənin Şimali Koreya ilə olduğu barədə məlumatlar var. O səbəbdən hesab edirəm ki, Rusiya ABŞ-la hər hansı konsensusa gələ bilsə həmin müqavilənin imzalanması məsələsini uzadacaq, əks halda hər hansı danışıqların nəticə verməyəcəyini görərsə və milli təhlükəsizliyinə təhdidlər artarsa o zaman tezliklə həmin müqavilənin

Dağıstan Azərbaycanla quru sərhədin açmağı təklif edir

"Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin sədri Sahibə Qafarova ilə Rusiya - Azərbaycan quru sərhədinin açılması məsələsi müzakirə olundu. Bu, ölkələr arasında mədəni, tarixi və iqtisadi əlaqələrin inkişafı üçün əsas amildir".

"AzPolitika" xəbər verir ki, bunu Dağıstan Xalq Məclisinin sədri Zaur İsgəndərov "Teleqram" kanalında yazıb. O, qeyd edib ki, bu barədə müzakirələr Bakıda Dağıstan Respublikası Xalq Məclisinin nümayəndə heyətinin Azərbaycan Milli Məclisinin deputatları ilə görüşü zamanı baş tutub.

Xalq Məclisinin sədri Rusiya və Azərbaycan prezidentləri Vladimir Putin və İlham Əliyevin ikitərəfli münasibətlərin inkişafına böyük diqqət yetirdiklərini vurğulayıb. "Dağıstan Rusiya Federasiyasının tərkib hissəsi kimi çoxmillətli Azərbaycan xalqı ilə dərin tarixi və mədəni ümumiliyə əsaslanan mehriban qonşuluq münasibətlərinin dəyərini tanıyır", - İsgəndərov yazıb.

Zaur Əsgərov iqtisadi əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsinin vacibliyinə də toxunub və parlamentlər arasında əməkdaşlığın səmərəliliyinin artırılması üçün birgə işçi qrupların yaradılmasını təklif edib.

Dağıstan parlamenti sədrinin fikrincə, ölkələr arasında mədəni, tarixi və iqtisadi əlaqələrin inkişafı üçün əsas amilə çevriləcək Rusiya ilə Azərbaycan arasında quru sərhədinin açılması məsələsi mühüm müzakirə mövzusu olub. Dağıstan nümayəndə heyəti əvvəlcə qonşu ölkədə qohumları yaşayan sərhədyanı rayonların sakinləri üçün transsərhəd avtobus xidmətinin yaradılmasını təklif edib.

Saakaşvili ilə bağlı qərar verildi

Gürcüstanın sabiq prezidenti Mixail Saakaşvilinin Gürcüstanın dövlət sərhədini qanunsuz keçmək işi üzrə növbəti məhkəməsi keçirilib.

APA məlumat verir ki, Saakaşvilinin vəkili Beka Basila həbs qətimkan tədbirinin ləğv edilməsini xahiş edib.

O, sübutların tədqiqinin başa çatdırıldığını, ona görə də həbs qətimkan tədbirinin tətbiqi üçün əsas qalmadığını bildirib. Lakin, dövlət ittihamçısı vəsatətlə razılaşmayıb. Prokurorun sözlərinə görə, həbs-qətimkan tədbirinin tətbiqi müəyyən təhdidlərlə əlaqədardır və bu yalnız sübutların məhv edilməsi ilə bağlı deyil.

Hakim Mixeil Cincolia müttəhimin yeni cinayətlər törətməsinin və qaçma təhlükəsinin mövcudluğunu nəzərə alaraq vəsatəti təmin etməyib.

Xatırladaq ki, sabiq Prezident Mixail Saakaşvilinin dövlət sərhədini qanunsuz keçməsi ilə bağlı istintaq 2021-ci il oktyabrın 1-də başlayıb.

imzalanma məsələsini bir daha dəyərləndirəcək. Amma İran Rusiyanın Əsədə göstərdiyi münasibəti də unutmayacaq".

Siyasi analitik Asif Nərimanlının isə fikrincə, Rusiya ilə strateji saziş İranın yeganə xilas yolu kimi görünərsə də, Tehran tələsmək istəmir: "Sazişin imzalanmasının gələn aya saxlanılması, yeni uzadılması da bundan qaynaqlanır. Çünki, İran Qərblə danışıqların bərpasına, anlaşmanın mümkünlüyünə hələ də ümid edir. Trampın gəlişi bu perspektivi dumanlı edib, lakin Tehran ABŞ-ın yeni administrasiyasının möv-

qeyinin necə olacağını praktiki olaraq görmək istəyir. Gələn ay - Trampın səlahiyyətlərə başlamasından sonra İran Rusiya ilə saziş məsələsində mövqeyini qətiləşdirəcək. Əslində belə bir saziş İranı global cəbhələşmənin küncünə kəskin şəkildə itələyəcək. İranda cari hədəf post-Xameneyi dövrünə ağırsız keçidin təmin edilməsi və rejimin prosesdən "sağ çıxması"dır. Bu baxımdan, İranın sona qədər gözləməyə və seçimini hadisələrin inkişafına uyğun etməyə çalışacağını düşünürəm".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Mərkəzi Bank (AMB) tərəfindən 1, 5, 10, 20 və 50 qəpiklik metal pul nişanlarına analoji olaraq 3 qəpiklik metal pul nişanının da yenilənməsi həyata keçirilib. Bu barədə AMB məlumat yayıb. Qeyd edilib ki, istehsal və yenilənmə prosesləri 2023-cü ildə həyata keçirilmiş 3 qəpiklik pul nişanı AMB tərəfindən mövcud ehtiyatlar və döviyyənin tələbi nəzərə alınaraq tədaviyə buraxılıb. Yenilənmiş 3 qəpiklik metal pul nişanının arxa tərəfində yeni dizayn elementləri kimi Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gerbi, eləcə də pul nişanının istehsal ili əks olunub. Yenilənmiş 3 qəpiklik metal pul nişanının digər dizayn elementləri və texniki parametrləri hazırda tədaviyə buraxılan eyni nominalı metal pul nişanına müvafiq olaraq dəyişməz saxlanılıb.

Yenilənmiş 3 qəpiklik metal pul nişanı hazırda tədaviyə buraxılan eyni nominalı pul nişanları ilə paralel olaraq dövriyyəyə olacaq. 3 qəpikliyi yeniləmək üçün milyon xərçə nə ehtiyac? Bu cür yenilənmələr niyə daha işlək və kağız pullarda aparılmır?

Qeyd edək ki, cəmiyyət arasında da bu yenilik birmənalı qarşılanmayıb. Sosial şəbəkələrdə bu məsələ geniş müzakirələrə səbəb olub. "Dövriyyədə 3 qəpiklik istifadə olunur ki? Nəinki 3 qəpiklik, heç 5 qəpiklik istifadə olunmur" - deyə Facebook izləyiciləri bildirirlər. "3 qəpiyi avtobusda sürücüyə verəndə adama nifrətlə baxır. Heç kim utandığında 3 qəpiyi işlətmir. Düşünürdük, dövriyyədən çıxarılacaq, əksinə, hələ vəsait də ayrılır", - deyə sosial media istifadəçiləri qeyd edib.

Bəzi mütəxəssislər 3 qəpiklik metal pulu yeniləmək qərarının iqtisadi əsaslara və maliyyə səmərəliliyinə bağlı olduğunu deyirlər. Qeyd edilib ki, əgər 3 qəpik ölkədə geniş istifadə olunmursa və əsasən sadəcə rəmzi dəyər daşıyarsa, yeniləmə maliyyə baxımından effektiv olmaya bilər. Belə hallarda kiçik nominal pulların dəyəri onların istehsal xərclərini ödəmir. 3 qəpiyi yenidən çap etmək və ya zərb etmə xərci onun nominal dəyərindən yüksəkdirsə, bu, iqtisadi itkilərə səbəb olur. Əksər ölkələrdə kiçik nominal pulların istehsalından mərhələli şəkildə imtina edilir. Əgər dövriyyədə olan 3 qəpikliklər istifadə olunarkən köhnəlik və ya öz funksiyalarını itiribsə, onların yenilənməsi iqtisadi dövriyyəyə töhfə verə bilər. Kiçik nominal pullar bəzi hallarda ictimaiyyətin əhval-ruhiyyəsinə müsbət təsir göstərə və valyutanın sabitliyini simvolizə edə bilər. Amma bu əsas amil deyil. Əgər 3 qəpiyi yeniləməyin iqtisadi faydası xərcləri qarşılamırsa və ya əhəmiyyətli dövriyyədə iştirak etmərsə, onun yenilənməsi məqsəduşğun deyil. Alternativ olaraq, kiçik nominal pullardan imtina edilib onların yerini yuvarlaqlaşdırma qaydaları ilə dəyişmək daha effektiv ola bilər. Azərbaycan kontekstində isə hər şey Mərkəzi Bankın mövqeyindən və cəmiyyətin tələbindən asılıdır.

İqtisadçı Natiq Cəfəri mövzu ilə bağlı deyib ki, 2023-cü ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycana xaricdən 114 min 817 kiloqram sikkə gətirilib və ölkəyə daxil olan sikkələrin 84,4%-i Almaniyadan, 15,6%-i isə Türkiyədən gəlib: "Almaniyadan gətirilən 96 min 973 kiloqram sikkə üçün 5 milyon 845 min dollar ödənilib. Bu isə o deməkdir ki, 1 qram sikkənin orta gömrük dəyəri 6 sent və ya mövcud məzənnə ilə 10 qəpik olub. Türkiyədən gətirilən

Üç qəpikliyi yeniləmək üçün pul xərcləmək

Əhali 3 qəpiklikdən istifadə etmir; **ekspert**: "Mayası nominalından 8-10 dəfə baha olan qəpik kimə lazımdır?"

17 min 945 kiloqram sikkə üçün isə 1 milyon 263 min dollar ödənilib. Nəticədə Türkiyədən gətirilən 1 qram sikkənin orta gömrük dəyəri 7 sent və ya mövcud məzənnə ilə 12 qəpik olub. 1 qəpiyin kütləsi 2, 8, 3 qəpiyin kütləsi - 3,45, 5 qəpiyin kütləsi - 4,85, 10 qəpiyin kütləsi - 5,25, 20 qəpiyin kütləsi - 6,6, 50 qəpiyin kütləsi isə 7,7 qram təşkil edir. Qəpiklərin orta çəkisi 5,1 qrama bərabərdir.

Onu da deyim ki, qəpiklər müxtəlif materiallardan hazırlanır: 1, 3 və 5 qəpiklər mis və poladdan, 10, 20 və 50 qəpiklər isə bürünc və poladdan hazırlanır. İstənilən halda ən aşağı tariflərlə götürərək, çəkisinin isə 3,45 qram olduğunu bilərək, demək olar ki, 3 qəpiklik sikkənin maya dəyəri, hazırlanması, gətirilməsi təqribən 25-30 qəpiyə başa gəlir.

Mən anlayıram ki, qanunlarla bu qəpiklər tədaviyə buraxılan sikkələrin 84,4%-i Almaniyadan, 15,6%-i isə Türkiyədən gəlib: "Almaniyadan gətirilən 96 min 973 kiloqram sikkə üçün 5 milyon 845 min dollar ödənilib. Bu isə o deməkdir ki, 1 qram sikkənin orta gömrük dəyəri 6 sent və ya mövcud məzənnə ilə 10 qəpik olub. Türkiyədən gətirilən

17 min 945 kiloqram sikkə üçün isə 1 milyon 263 min dollar ödənilib. Nəticədə Türkiyədən gətirilən 1 qram sikkənin orta gömrük dəyəri 7 sent və ya mövcud məzənnə ilə 12 qəpik olub. 1 qəpiyin kütləsi 2, 8, 3 qəpiyin kütləsi - 3,45, 5 qəpiyin kütləsi - 4,85, 10 qəpiyin kütləsi - 5,25, 20 qəpiyin kütləsi - 6,6, 50 qəpiyin kütləsi isə 7,7 qram təşkil edir. Qəpiklərin orta çəkisi 5,1 qrama bərabərdir.

Onu da deyim ki, qəpiklər müxtəlif materiallardan hazırlanır: 1, 3 və 5 qəpiklər mis və poladdan, 10, 20 və 50 qəpiklər isə bürünc və poladdan hazırlanır.

İstənilən halda ən aşağı tariflərlə götürərək, çəkisinin isə 3,45 qram olduğunu bilərək, demək olar ki, 3 qəpiklik sikkənin maya dəyəri, hazırlanması, gətirilməsi təqribən 25-30 qəpiyə başa gəlir.

Mən anlayıram ki, qanunlarla bu qəpiklər tədaviyə buraxılan sikkələrin 84,4%-i Almaniyadan, 15,6%-i isə Türkiyədən gəlib: "Almaniyadan gətirilən 96 min 973 kiloqram sikkə üçün 5 milyon 845 min dollar ödənilib. Bu isə o deməkdir ki, 1 qram sikkənin orta gömrük dəyəri 6 sent və ya mövcud məzənnə ilə 10 qəpik olub. Türkiyədən gətirilən

sında marağı var?! Çünki dövlətin marağı ola bilməz, mayası nominalından 8-10 dəfə baha olan qəpik kimə lazımdır axı?!"

Hüquqşünas, bank məsələləri üzrə ekspert Əkrəm Həsənov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a fikrini bölüşüb: "Kağız pulların dövrü daha az olur, daha tez sıradan çıxır. Bu birinci səbəbdir. Kağız və metal pulların hərəsinin öz təyinatı var. Kağız pullar daha iri pul nişanlarıdır, metal pullar isə xırda. Düzdür, bunun təhlilini aparmamışam, realıqda metal pullara nə qədər ehtiyac var. Ticarət nöqtələrində əksər vaxtlarda qəpik pullara ehtiyac olur. Dünyanın hər bir ölkəsində qəpik pullar var. Əgər onlarda pul nişanları böyük deyilsə. Yəqin ki, 2006-cı ilə qədər pul nişanları çox iri idi. Ölkədə min, beş minlə ölçürdü hər bir şey. Onda qəpiklər yox idi. İndi isə var. Düzdür, qəpik pullara daha çox pul xərclənir, amma onlar daha uzunmüddətlidir".

Məlumat üçün bildirək ki, Azərbaycanda qəpik pulların tarixi 1918-1920-ci illərdən, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründən başlayır. Bu dövrdə ölkədə qəpik pullar ilk dəfə dövriyyəyə buraxılıb. Lakin 1992-2006-cı illərdə qəpik pullar daha az dövriyyədə

olmuş və insanlar kağız pullara üstünlük vermişdilər. 2006-cı il yanvarın 1-də manat denominasiya edildi (1 yeni manat = 5000 köhnə manat). Bu yenilikdən sonra hazırda istifadə olunan metal qəpiklər (1, 3, 5, 10, 20 və 50 qəpik) dövriyyəyə buraxıldı. Onların dizaynı Avropa standartlarına uyğunlaşdırılıb və müəyyən iqtisadi göstəriciləri nəzərə alınıb. Hazırda istifadə edilən qəpik pulların dizaynı və nominal dəyərləri 2006-cı ildəki denominasiya dövründən bu yana dəyişməz qalıb. Azərbaycanda qəpik pulların tam formalaşmış dövriyyəsi isə müasir dövrdə bu tarixin əsas mərhələsi hesab olunur.

□ **Afaq MİRƏYİQ**, "Yeni Müsavat"

2024-cü ilin ixrac-idxal incəlikləri

2024-cü ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycanın qeyri-neft/qaz sektoru üzrə ixracı 3 milyard 90,6 milyon dolları ötürüb. Dövlət Gömrük Komitəsi meyvə-tərəvəz ixracını 628 milyon dollar, plastmas və ondan hazırlanan məmulatlar ixracını 360,7 milyon dollar, kimya sənayesi məhsulları ixracını 265,5 milyon dollar, alüminium və ondan hazırlanan məmulatlar ixracını 182,6 milyon dollar, pambıq lifi ixracını 169,9 milyon dollar göstərir.

Hesabatla görə, elektrik enerjisi ixracı 93,9 milyon dollar, qara metallar və onlardan hazırlanan məmulatlar ixracı 81,1 milyon dollar, alkoqollu və alkoqolsuz içkilər, sirkə ixracı 64,4 milyon dollar, sement ixracı 48,1 milyon dollar, şəkər ixracı 37,4 milyon dollar, tərəvəz və meyvələrin emal məhsulları ixracı 33,1 milyon dollar, iplik pambıq ixracı 26,9 milyon dollar, bitki və heyvan mənşəli piylər və yağlar ixracı 25,5 milyon dollar, çay ixracı 5,9 milyon dollar dəyərində rəsmiləşib.

Əsas idxal məhsulları belə sıralanır: maşın, mexanizm, elektrik aparatları, avadanlıqlar və onların hissələri - 3,4 milyard dollar, nəqliyyat vasitələri və onların hissələri - 2,2 milyard dollar, yeyinti məhsulları - 2,1 milyard dollar, qara metallar və onlardan hazırlanan məmulatlar - 1 milyard 80,3 milyon dollar, plastmas və onlardan hazırlanan məmulatlar - 487,2 milyon dollar, əcazlıq məhsulları - 467,1 milyon dollar, geyim və geyim ləvazimatı - 383,7 milyon dollar, oduncaq və ondan hazırlanan məmulatlar - 370 milyon dollar, mebel və onun hissələri - 150,1 milyon dollar, tütün və tütün məmulatları - 106,9 milyon dollar, gübrə - 69,2 milyon dollar.

çə ildir ki, orada insanlar heyvandarlıqla məşğul olurlar. Sözsüz ki, o insanlar da xırda təsərrüfatlarla məşğul olurlar. Amma iri təsərrüfatların yaradılması istiqamətində əsaslı tədbirlər görülür".

T.Rzayev bildirib ki, son illər ərzində həmin ərazilərdə 100 min hektardan çox sahədə taxıl, qarğıdalı və digər kənd təsərrüfatı məhsulları yetişdirilib. Məlumatla görə, artıq minalardan təmizlənmiş 600 min hektardan çox sahə əkinə yararlı vəziyyətə gətirilib və az bir zamanda istifadə

dəyə verilməsi gözlənilir.

"Əlbəttə ki, bu, ölkəmizin kənd təsərrüfatına çox böyük fayda verəcək. Çünki artıq kənd təsərrüfatında yeni texnologiyalar tətbiq olunur. Bu texnologiyaların tətbiq edilməsi nəticəsində həmin sahələr əkin dövriyyəsinə daxil olduqdan sonra düşünürəm ki, məhsuldarlıq xeyli artacaq və kənd təsərrüfatı məhsullarının bolluğu yarana bilər. Odur ki, ölkənin ərzaq təhlükəsizliyinin təmin olunmasında həmin ərazilər böyük rol oynayacaq", - deyə komitə sədri əlavə edib.

Azərbaycanda bu məhsullar ucuzlaşa bilər

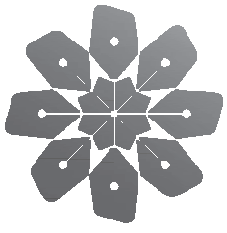
"İşğaldan azad olunmuş ərazilər böyük kənd təsərrüfatı potensialına malikdir. Sovetlər dövründə həmin rayonlarda böyük pambıq, taxıl, üzüm və digər kənd təsərrüfatı məhsulları yetişdirilib. Eyni zamanda böyük heyvandarlıq təsərrüfatları mövcud olub. Digər tərəfdən bağçılıq və bostançılıq da inkişaf etdirilmişdi".

Bu sözləri İqtisadiyyat.az-a açıqlamasında Milli Məclisin Aqrar siyasət komitəsinin sədri Tahir Rza-

yev deyib.

İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə məskunlaşma prosesinin uğurla davam etdirildiyini söyləyən komitə sədri xatırladı ki, artıq minlərlə insan öz doğma yurdlarına köç edib. Onun sözlərinə görə, əhali həmin ərazilərə qayıtdıqdan sonra bu ənənələr də davam etdirilməlidir: "Yaxşı haldır ki, artıq yay aylarında Kəlbəcərə heyvan sürüləri, arı ailələri aparılır və artıq ne-

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Dövlətçilik, tarix, mədəniyyət

YENİ ÜSAVAT
N 234 (8607) 25 dekabr 2024

**Azərbaycanın dövlətçilik
tarixinin, milli adət-ənənələrinin,
elm və mədəniyyətinin təbliği**

Bir neçə gün sonra bütün dünyadakı azərbaycanlılar Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü'nü qeyd edəcək. Qeyd edək ki, hər il 31 dekabrda qeyd olunan bu bayram dünya azərbaycanlılarını birləşdirən mühüm bir tarix kimi qəbul edilir. Bu gün təkcə bayram deyil, eyni zamanda milli həmrəylik, birlik və özünüdərk ideyalarını əks etdirən simvolik bir gündür. Həmrəyliyə dair bu ideya Azərbaycan xalqının tarixi mücadilələri və milli dəyərlərindən qaynaqlanır.

Xatırladaq ki, Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü'nün əsası 1989-cu il dekabrın axırlarında Naxçıvanda SSRİ-İran sərhədlərinin dağılması zamanı qoyulub. Həmin vaxt Şimali və Cənubi Azərbaycan arasındakı sərhəd dirəkləri dağıdıldı. Noyabrda keçirilən Ali Məclisi xalqın iradəsini bir daha ifadə edərək Cənubi və Şimali Azərbaycan arasında humanitar, mədəni, iqtisadi və qohumluq əlaqələrini bərpa etmək məqsədilə sərhəd çəpərlərinin götürülməsi və mühəndis-texniki qurğuların sökülməsi haqqında qərar qəbul edib. Sovet İttifaqı Kommunist Partiyasının, Azərbaycan Kommunist Partiyasının mərkəzi komitələri, partiyanın yerli orqanları, SSRİ sərhəd qoşunlarının rəhbərliyi buna mane olmaq üçün bütün siyasi və hərbi təsir vasitələrinə əl atdılar, lakin buna baxmayaraq milli fəallar "Sərhəd hərəkatı" adlı bir sıra siyasi aksiyalar həyata keçirdi. Genişlənən demokratik hərəkatın nəticəsində

SSRİ-nin dövlət sərhədi boyunca çəkilən sərhəd çəpərləri elliklə söküldü. İlk dəfə olaraq Arazın o tayında, bu tayında olan qohumların, həmvətənlərin ünsiyyət imkanları yarandı, sadələşdirilmiş keçid məntəqələri təşkil edildi. Beləliklə, 1989-cu il dekabrın 31-i Dünya azərbaycanlılarının həmrəylik bayramına çevrildi.

1990-cı ilin noyabr ayının 3-də Türkiyədə keçirilən Birinci Məillətlərarası Azərbaycan dərəcələri qurultayı isə Naxçıvan Muxtar Respublikasından başlanmış sərhəd hərəkatının real davamı kimi milli birlik və həmrəylik yolunda atılan daha bir mühüm addım oldu. Noyabr ayının 5-də qurultayın qəbul etdiyi qərarla 31 dekabr gününün hər il geniş qeyd edilməsi zərurəti irəli sürüldü. 1991-ci ilin 16 dekabrında Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri Heydər Əliyev dünya azərbaycanlılarının birliyini yaratmağın əhəmiyyətini nəzərə alaraq dekabrın 31-ni Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü elan etdi. Bu

31 dekabr həm həmrəylik bayramı, həm də çağırışdır

Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü'nün mahiyyəti və mesajı...

barədə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi 6 bənddən ibarət qərar qəbul etdi. Qərarda belə qeyd olundu:

- 31 dekabr Dünya azərbaycanlılarının həmrəylik və birlik günü elan olunsun və hər il bayram edilsin.

- Həmin gün Naxçıvan Muxtar Respublikası ərazisində iş günü hesab edilməsin.

- 31 dekabrın Dünya azərbaycanlılarının həmrəylik və birlik günü kimi bütün Azərbaycan Respublikasında rəsmi qeyd edilməsi üçün qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında Azərbaycan Respublikasının Ali Sovetinə təklif verilsin.

- Naxçıvan Muxtar Respublikasının şəhər və rayon məclislərinə tapşırılsın ki,

bayram günləri demokratik təşkilatların iştirakı ilə təntənəli mərasimlər hazırlayıb həyata keçirsinlər.

- Akademik Yusif Məmmədliyəv adına Naxçıvan Dövlət Universitetinə, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasına Naxçıvan şöbəsinə, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinə Naxçıvan vilayət şöbəsinə, Xalq Təhsili Nazirliyinə tapşırılsın ki, 31 dekabr Dünya azərbaycanlılarının həmrəylik və birlik gününə həsr olunmuş elmi konfrans keçirsinlər.

- Sərhəd çəpərlərinin bərpa edilməsi qanunsuz hesab edilsin və istehlak qurğularının ləğv edilməsini təmin etmək üçün deputat komissiyası yaradılsın.

Bu fərman həm Azərbaycanın daxilində, həm də ölə

kədən kənarda yaşayan azərbaycanlıların birliyini təmin etmək, onların milli mənsubiyyətinə olan sevgisini artırmaq məqsədini daşıyır. O gündən etibarən, həmrəylik günü bütün azərbaycanlılar üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edən bir tarixə çevrildi.

Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü milli birlik, mədəniyyətin qorunması və Azərbaycan xalqının tarixi yaddaşını canlı saxlamaq baxımından əhəmiyyətlidir. Bu gün yalnız Azərbaycanda deyil, dünyanın müxtəlif yerlərində yaşayan azərbaycanlılar tərəfindən də geniş qeyd olunur. Tədbirlər milli musiqi, rəqs, ədəbiyyat və tariximizi əks etdirən proqramlarla zənginləşdirilir.

Müxtəlif ölkələrdə bu günün qeyd olunması fərqli formalarda həyata keçirilir:

Türkiyə: Buradakı azərbaycanlı icmalar Həmrəylik Günü'nü genişmiqyaslı tədbirlər və mədəni proqramlarla qeyd edirlər.

İran: Güney Azərbaycan da milyonlarla soydaşımız bu günün milli dəyərlərini ön plana çıxarmaq üçün bir imkan kimi görür.

Rusiya: Azərbaycan diasporu bu ölkədə çoxsaylı tədbirlər təşkil edir, yerli və beynəlxalq ictimaiyyətə milli

birliyimizin əhəmiyyətini çatdırır.

Avropa ölkələri (Almaniya, Fransa, Böyük Britaniya): Buradakı icmalar milli bayramı Azərbaycan mədəniyyətini tanıtmak və gələcək nəsillərə ötürmək üçün bir vasitə olaraq qeyd edirlər.

ABŞ və Kanada: Burada yaşayan azərbaycanlılar həmrəylik gününün mədəni proqramlarla, festivallarla və elmi seminarlarla xüsusi qeyd edirlər.

Gürcüstan: Buradakı azərbaycanlı icmalar milli birliyini nümayiş etdirərək bu günün təntənə ilə qeyd edir.

Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü yalnız bir bayram deyil, həm də bir çağırışdır. Bu gün bütün azərbaycanlıların harada yaşamasından asılı olmayaraq, öz milli köklərinə bağlı olmalarını, birlikdə hərəket etmələrini və bir-birilərinə dəstək olmalarını xatırladır. Həmrəyliyin əsas ideyası Azərbaycan xalqının həmrəyliyi qorumaq, milli dəyərlərini yaşatmaq və gələcək nəsillərə ötürməkdən ibarətdir.

Bu günün əsas mesajı belədir: sərhədlərdən və məsafələrdən asılı olmayaraq, hər bir azərbaycanlı öz xalqına və mədəniyyətinə bağlı olmalı, milli birliyin gücləndirilməsi üçün çalışmalıdır. Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü birliyimizin möhkəmlənməsi üçün əbədi bir simvoldur.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Xəlidə GƏRAY

Bakıda məşhur restoranların Yeni il qiymətləri

150, 200 və 250 manat arası dəyişən restoranlarda nə yeyib-ichmək olar?

Yeni il gecəsi ilə bağlı Bakı restoranlarının bəzilərini qiymətləri açıqlanıb.

"Valentino Baku" restoranı - konsert proqramı və menyu daxil olmaqla qiymətlər 100-150 manat arasındadır;

"Baku castle" restoranı - menyu, şou proqram, ardınca atəşfəşanlıq daxil olmaqla, 5 yaşa qədər uşaqlar üçün ödənişsiz, 5-8 yaşa qədər üçün yarı qiymət, böyüklər üçün adambaşı 140 manatdır;

"Cratos" restoranında yemək, konsert proqramı daxil olmaqla bir nəfərlik biletin qiyməti 200-250 manat, yaşı 5-dən kiçik olan uşaqlar üçün pulsuz, 5-12 yaş arası uşaqlar üçün isə yarı qiymət təşkil edir;

"Manzara Baku"da isə canlı musiqi, sehrlı şou, atəşfəşanlıq, müsabiqələr və hədiyyələr daxil qiymət, bir yer 250 manatdır;

"Niaqara" restoranında bayram menyusu və şou proqramları daxil, qiymət adambaşı 200-250 manatdır;

"Fairmont Baku"da yerləşən restoranlarda isə qiymətlər müxtəlifdir. Belə ki, "BAR19"da əyləncə qiyməti 295, 355 və 385 manatdır. "Alov"da qiymətlər 195, 255 və 285 manat, LE BISTRO-da isə 120, 180 və ya 220 Manatdır

"Hilton Baku" hotelində yerləşən CILANTRO restoranında Yeni il gecəsi adambaşı 190 manatdır. Uşaqlar üçün santa və şou proqramlar da keçirilir;

SKY GRILL restoranında qiymət band qrupu, şou proqram, set menyusu ilə içkilər daxil adambaşı 400 manatdır. Yalnız 15 yaşdan yuxarı şəxslər qəbul edilir;

360 BAR-da da uşaqlara

icazə yoxdur. Set menyusu, içkilər, fərqli şou proqramları daxil olan Yeni il şənliyi adambaşı 450 manatdır;

"Teleqülle"də 2 nəfərlik menyu 400 manata təklif olunur.

"Fairmont Baku"da yerləşən restoranlarda Yeni il gecəsi:

"Bistro Le Sam"

1 nəfər - 90 manat

Uşaqlar - 7-12 yaş 50 faiz

endirim

7 yaşdan aşağı pulsuz

Alov Restaurant and Jazz

Bar 1 nəfər - 150 manat

"Fairmont Gold" - bu resto-

ran yalnız xüsusi qonaqlar üçün fəaliyyət göstərir. Yeni il gecəsində burada qiymətlər:

1 nəfər: 250 manat

"JW Marriott Absheron Ba-

ku"da restoranlar:

Otelin birinci mərtəbəsində

təşkil olunacaq Yeni il şənliyində canlı musiqi olacaq.

1 nəfər - 95 manat

Açıq bufet olacaq, içkilər pulludur.

Uşaqlar üçün ikinci mərtəbədə xüsusi əyləncələr təşkil olunacaq ki, bu da həmin qiymətə daxildir.

Bundan başqa, otenil yuxarı mərtəbələrində yerləşən restoranlarında qiymətlər:

2 nəfər - 130 manat təşkil

edir.

Uşaqlar həmin mərtəbələrə buraxılmır. Çünki həmin məkanlar siqaret çəkənlər üçün nəzərdə tutulub.

Sea Breeze

"Shore House" restoran

1 nəfər - səhnəyə yaxın

məsafəyə görə, 150-200-250

manatdır.

8 yaşa qədər uşaqlar pulsuzdur. 8-14 yaş isə 100 manatdır.

Həmin gün səhnədə həm əcnəbi, həm də yerli ifaçının çıxışı gözlənilir.

"Sultan Inn" oteli
"Terra's Garden" restoranı
1-nəfər - 50 manat. Restoran axşam 21:00-dan sonra xüsusi məclis üçün bağlanacaq.

"Excelsior Hotel"
"Belveder" restoranı
25 dekabr- şəhər saat 11:00-dan 15:00-a kimi 1 nəfər - 39 manat

Axşam saat 19:00-dan gecəyə kimi - 1 nəfər - 59 manat
"Enerji Club Baku"

1 nəfər - 150 manatdır. Bu məkana uşaqlar buraxılmır. Çünki məkan 21+-dur.

"Elektra Events Hall"-da
Ayaq üstə (yalnız giriş) - 1 nəfər 30 manat

Oturacaqqlar (yalnız giriş) - 1 nəfər 100 manat
Uşaqlar 16-yaşdan yuxarıdır.

Diskoteka olacaq. Bakının tanlnmış DJ-lərinin çıxışı gözlənilir. Menyu isə həmin gün tərtib ediləcək.

"Eleven"
1 nəfərlik - 80 manat bilet
200 manat restoran zonası
300 manat VIP zona.

MUSAVAT

Son səhifə

N 234 (8607) 25 dekabr 2024

De k a b r

Bunları bilirsinizmi?

- Qayçıni Leonarda Da Vinçi icad edib.
- Kəpənlərin dad resptorları ayaqlarında olur.
- Dünyada toyuqların sayı insanların sayından çoxdur.
- Hər 2 həftədən bir mədəmiz yeni daxili təbəqə yaratmalıdır, yoxsa o özü özünü həzm edər.
- Qadınlar gözlərini kişilərdən iki dəfə çox qırıpır.
- Dolları 293 üsulla xırdalamaq olar.
- Anadan olandan ölənə qədər gözlərimiz eyni ölçüdə qalır, qulaqlarımız və burnumuz isə həmişə böyüyür.
- Pişiklər 100-dən çox, itlər isə cəmi 10 səs çıxardır.
- Tədqiqatçı radiolokator borusunun yanından keçərkən cibində olan şokoladların əriməsindən sonra mikrodalğalı sobanı icad edib.
- Soğan doğradığınız zaman gözünüzün yaşarmasını istəmirsinizsə, saqqız çeynəyin.
- İnsanın saçı üç kilo ağırlıq qaldıra biləcək gücdədir.
- Ölüm anında toxunma və görmə hissindən sonra eşitmə bacarığı itirilir. Ürək dayandıqdan sonra insan beyni 2 dəqiqə boyunca səsli qəbul edə bilər.
- Yuxusuzluq şikayəti ilə həkimə müraciət edən insanların IQ səviyyəsinin normadan yüksək olduğu müşahidə edilir.
- İnsanlar yuxuladığı zaman qoxu ala bilmirlər.
- Niaqara şəlaləsindən düşüb sağ qalan ilk insan Bobbi Liç evdə portağal qabığına basaraq yıxılmış və daxili qanaxma səbəbilə dünyasını dəyişmişdir.
- Dəniz atı dünyanın ən sədaqətli canlısıdır. Çünki həyat yoldaşı öldükdən qısa bir müddət sonra o da ölür.
- İnsan ildə ən az 1460 ədəd yuxu görür.

Yakutiya 500 əsr yaşı olan mamont qalığında bir nüans alimləri heyratə gətirdi

Rusiya alimləri unikal bir tapıntı - 50 min ildən çox yaşı olan mamont balasının qalıqlarını təqdim ediblər. Kəşf elmi ictimaiyyətdə əsl sensasiyaya çevrilib, çünki tapıntı dünyada ən yaxşı qorunmuş mamont qalığıdır. Bu barədə Yakutskdakı Şimal-Şərq Federal Universitetinin (ŞŞFU) saytında xəbər verilib. Bildirilib ki, "Yana" adlandırılan mamont balasının çəkisi 180 kq, hündürlüyü isə 120 sm-dir. "Müayinə göstərdi ki, başın qorunması unikalıdır, çünki bütün orqanlar qorunub saxlanılıb. Bu çox yaxşıdır. Xortum, dodaqlar, qulaqlar, göz çuxurları qorunub - onlar hətta yırtıcılar tərəfindən yeyilməyib", - deyərək ŞŞFU-nun Mamont Muzeyinin müdiri Maksim Çepрасov bildirib.

Qədim heyvanın bədəninin kompleks tədqiqatları 2025-ci ilin əvvəlində planlaşdırılır. Ehtimal ki, mamont balası təxminən bir yaşında ikən arxası üstə yıxılaraq ölüb, bunu onurğa sütununun deformasiyası göstərir.

Qeyd edək ki, unikal tapıntı 2024-cü ilin yayında Yakutiyanın Bataqay rayonunda yerli sakinlər tərəfindən aşkar edilib. Ərimiş torpaqda sakinlər əvvəlcə bədənini ön hissəsini, sonra isə ikinci hissəsini tapıblar. Əldə olan vasitələrdən xərək düzəldilib, qalıqlar səthə qaldırılıb və soyuducuya yerləşdirilib, sonra isə ŞŞFU alimlərinə təhvil verilib.

"Telegram" ilk dəfə gəlir gətirib
"Telegram"ın 2024-cü ildə ümumi gəliri 1 milyard dolları ötüb. Bu barədə messencerin həmtəsisçisi Pavel Durov məlumat verib. O qeyd edib ki, monetizasiyanın işə salınmasından sonra üç il ərzində ilk dəfə "Telegram" gəlir gətirib. Durov əlavə edib ki, "Telegram Premium" abunəçilərinin sayı 12 milyonu ötüb. İş adamı 2024-cü il messencer üçün "çox yaxşı il" adlandırılıb.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Yaponiyada evinə qayıdan kişi gözləmədiyi "qonaq"la qarşılaşdı və qaçdı

Yaponiyanın Fukusima prefekturasının Kitakata şəhərinin sakini evində ayı ilə rastlaşıb. Bu barədə "Kyodo" agentliyi məlumat verib. Məlumatla görə, 60 yaşlı kişi evə qayıtdığı zaman qonaq otağında boyu 90 sm olan ayı görüb. Yırtıcı başını masanın altına soxub, ev sahibi isə zərər görmədən qonşuların evinə qaça bilib. Daha sonra polis bu

əraziyə girişi məhdudlaşdırıb və ovçulara məlumat verilib. Yaponiyanın NHK dövlət-ictimai mərkəzi tele-radio şirkətindən bildirilib ki, ayı hələ də evin içindədir.

Bu iki qidamı soyuducuya qoymayın - zəhər saçı

Bəzi qidaların soyuducuda saxlanması təhlükəlidir. Mütəxəssis Jhanvi Sanghvinin dediyinə görə, banan və soğanı soyuducuda saxlamaq olmaz.

Soğan soyuducuya qoyulduqda kif yaranma və tərkibi dəyişə bilər ki, bu da istehlak edildikdə sağlamlıq üçün zərərli ola bilər. Mütəxəssis Jhanvi Sanghvi soğanın soyuducuda saxlanması kif yaranmasına və zəhərlənmə riski yaradan mikroorqanizmlərin çoxalmasına səbəb ola biləcəyini deyib. İngiltərə Qida Standartları Agentliyi isə qəhvəyi, qırmızı və ağ soğanların otaq temperaturunda saxlanması daha məqsəduyğun olduğunu qeyd edib.

Bananlara gəldikdə, Sanghvi soyuq temperaturun onların rəngini dəyişdirdiyini və yetişmə prosesini pozduğunu qeyd edib. Mütəxəssislər həmçinin dondurulmuş qidaların təhlükəsizliyi barədə xəbərdarlıq edərək, uzun müddət dondurucuda saxlanılan qidalarda dadın pozulma riskinin artdığını bildiriblər.

Kofeinin "insanı ayıldan" miqdarı açıqlandı

Kofein dünyanın ən populyar stimulyatorlarından biridir. Milyonlarla insan onu hər gün bu məqsədlə qəbul edir. Amma reaksiyanı yaxşılaşdırma biləcək kofein dozasının nə qədər olduğunu çox adam bilmir. İspaniyanın Kastilya-La Mança Universitetinin alimləri bunu araşdırıblar. Tədqiqatın nəticələri "European Journal of Nutrition" elmi jurnalında dərc edilib.

Yeni tədqiqatda orta yaşı 22 olan 29 sağlam insan iştirak edib. İştirakçılar müxtəlif kofein dozaları - 3 mq/kq və 6 mq/kq, həmçinin kofeinsiz doza ilə kapsullar alaraq üç sınaqdan keçiblər. Dozaların ardıcılığı (hər sınaqda hansı dozanın verilməsi) təsadüfi qaydada müəyyən edilib. Qeyd edilir ki, kofein qana tez sorulur və qəbuldan bir neçə dəqiqə sonra orqanizmə təsir göstərir.

Nəticələr göstərib ki, 6 mq/kq kofein qəbulundan sonra reaksiya müddəti yaxşılaşıb. 3 mq/kq doza isə heç bir təsir göstərməyib. Bundan əlavə, kofeinin davamlı diqqət və yaddaş məhsuldarlığına heç bir təsiri aşkar edilməyib. 6 mq/kq doza qəbulundan sonra iştirakçılarda, həmçinin artmış nevrozluq və aktivlik müşahidə olunub (yeni onlar daha diqqətli, daha enerjili və daha aktiv olublar).

Məşhur milyarder pulunu xərcləməyə yer tapa bilmir

Dünya şöhrətli milyarder Uorren Baffetin rəhbərlik etdiyi "Berkshire Hathaway"ın pul ehtiyatları şirkət tarixində ən yüksək həddə çatıb. Milli.Az xarici mediaya istinadən xəbər verir ki, 94 yaşlı milyarder yeni ilə 325 milyard dollar (təxminən 11 trilyon 446 milyard TL) qənaətlə qədəm qoyarkən, Baffetin sərvətini niyə nağd saxladığı maraqlı mövzuya çevrilib.

Mütəxəssislərin fikrincə, Baffetin nəhəng nağd pul yığımının əsas səbəbi bazarda həddən artıq qiymətləndirilmiş səhmlər və investisiya imkanlarının olmaması ola bilər. "Buffet Göstəricisi" kimi tanınan ABŞ səhmlərinin ümumi bazar dəyərinin ÜDM-ə nisbəti 209 faizlə bütün zamanların ən yüksək səviyyəsinə çatıb.

Glenview Trust Şirkətinin baş investisiya direktoru Bill Stoun deyib: "Baffetin pul yığımı bazarın həddindən artıq qiymətləndirilməsi və keyfiyyətli şirkətləri sərfəli qiymətlərlə tapa bilməməsi ilə əlaqədardır".

Qeyd edək ki, "Berkshire Hathaway" ABŞ-in enerji şirkəti Occidental Petroleum-un 8,9 milyon səhmini 405 milyon dollara satın alaraq, şirkətdəki payını 28 faizdən çox artırıb. Bu alış Baffetin enerji sektoruna marağını bir daha nümayiş etdirib.

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: venimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Lisensiya N: B 114
SAYI: 1.500